T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Tezi

18. YÜZYILDAN GÜNÜMÜZE KÜTAHYA CAMİ ASKI TOPLARININ ARAŞTIRILMASI, KATALOGLANMASI VE ÖRNEK ÜRETİMLER

Hazırlayan
Ayşe AKAL

Danışman
Doç. Vedat KACAR

İzmir – 2022

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum **"18. Yüzyıldan Günümüze Kütahya Cami Askı Toplarının Araştırılması, Kataloglanması ve Örnek Üretimler"** adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

13/ 06/ 2022

Ayşe AKAL

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün …..... / …… / ……. tarih ve …… sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği' nin …….. maddesine göre Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı öğrencisi Ayşe AKAL'ın "**18. Yüzyıldan Günümüze Kütahya Cami Askı Toplarının Araştırılması, Kataloglanması ve Örnek Üretimler"** konulu tezi incelenmiş ve aday …… / ……. / ……..... tarihinde, saat …….'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır. Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ……. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin …….. olduğuna oy …… ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE ÜYE

ÖZET

Dünya sanat tarihi içinde önemli bir yeri olan Türk çini ve seramik sanatının geçmişi 8. ve 9. yüzyıllara, Uygurlara kadar uzanmaktadır. Ama asıl köklü değişim Büyük Selçuklularla başlayıp Anadolu Selçuklularıyla devam etmiştir. Anadolu Selçukluları, Büyük Selçuklulardan kalan bu mirası, Anadolu'nun kültürel geçmişiyle birleştirerek başarılı bir sentez oluşturmuşlardır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda İznik'ten sonra en önemli seramik üretim merkezi olan Kütahya'da Frig, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde de bu sanatın var olduğunu biliyoruz. Osmanlı çini sanatı açısından baktığımızda 17. ve 18. Yüzyıllarda en başarılı örneklerin ortaya çıktığı Kütahya'da sonraki dönemlerde üretim çeşitliliğinin azalması ve kalitenin düşmesiyle bir gerileme olmuş ancak 19. Yüzyıl sonlarında üretim yeniden canlanmış ve günümüze kadar aralıksız devam etmiştir. Halk sanatı olarak tanımlayabileceğimiz Kütahya çini sanatı çeşitliliği ve sürekliliği ile Osmanlı seramik sanatının her zaman önemli bir parçası olmuştur.

16. yüzyılda başlayan ve 18.yüzyılda doruk noktasına ulaşan çini sanatındaki bu başarı Avrupalıların da dikkatini çekmiştir. Osmanlı topraklarını ziyaret eden Batılı zenginler, tüccarlar ve elçiler arasında Osmanlı seramikleri değerli birer koleksiyon parçasına dönüşmüştür. Yapılan çeşitli araştırmalar ışığında İznik ve Kütahya çinilerinin, Asya, Avrupa, Balkanlar, Ortadoğu ve Mezopotamya bölgelerine kadar ulaştığı tespit edilmiştir.

Kütahya çini sanatı hakkında yazılı kaynaklarda birçok bilgiye rastlanmaktadır. Ancak cami kültürünün önemli bir parçası olan kandiller ve askı topları ile ilgili çok az bilgi ve araştırma bulunmaktadır. Askı topları genellikle cami kandillerinin yan unsuru olarak ele alınmıştır. Ancak dikkatle bakıldığında bu araştırmaların yeterli olmadığı görülmektedir.

Bu çalışmada Kütahya çini sanatının genel bir değerlendirmesi yapılmıştır. Ve 18. Yüzyıl'da üretilen cami askı toplarının dünya müzelerinde yer alan örnekleri, gün yüzüne çıkmamış ve zaman zaman müzayedelerde satışa çıkan örnekleri hakkında detaylı bir araştırma yapılmıştır. Örnekler desen ve üretim özellikleri açısından da incelenerek bir kataloglama çalışması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 18.yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun o yıllardaki sosyo-ekonomik durumu ve Avrupa ülkeleri ile

ilişkilerine değinilerek koleksiyon ürünlerinin hangi yollar ile bu ülkelere dağıldığı üzerinde durulmuştur.

Anahtar sözcükler: 18. yüzyıl Kütahya çinileri, 18. yüzyıl cami askı topları, cami askı süsleri, cami kandilleri

ABSTRACT

The history of Turkish tile and ceramic art, which has an important place in world art history, dates back to the 8th and 9th centuries to the Uyghurs. But the real radical change started with the Great Seljuks and continued with the Anatolian Seljuks. Anatolian Seljuks created a successful synthesis by combining this legacy from the Great Seljuks with the cultural past of Anatolia.

We know that this art also existed in the Phrygian, Hellenistic, Roman and Byzantine periods in Kütahya, which was the most important ceramic production center in the Ottoman Empire after Iznik. In terms of Ottoman tile art, in Kütahya, where the most successful examples emerged in the 17th and 18th centuries, there was a regression due to the decrease in production diversity and decrease in quality in the following periods, but production revived at the end of the 19th century and continued uninterruptedly until today. Kütahya tile art, which can be defined as folk art, has always been an important part of Ottoman ceramic art with its diversity and continuity.

This success in the art of tiles, which started in the 16th century and reached its peak in the 18th century, also attracted the attention of Europeans. Among the wealthy Westerners, merchants and ambassadors who visited the Ottoman lands, Ottoman ceramics became a valuable collection piece. In the light of various researches, it has been determined that Iznik and Kütahya tiles have reached Asia, Europe, the Balkans, the Middle East and Mesopotamia regions.

There is a lot of information about Kütahya tile art in the lıterature. However, there is very little information and research on hanger balls, which are an inseparable architectural element of mosque culture. Hanger balls were generally accepted as an accessory and studied as part of mosque oil lamps. However, when examined carefully, it is seen that these studies are not enough.

In this study, a general evaluation of Kütahya tile art was made. A detailed research has been made on the unearthed 18th century mosque hanger ball samples, which are in world museums and from time to time in auctions. A cataloging study was carried out by examining the samples in terms of pattern and production features. In addition, the socio-economic situation of the 18th century Ottoman Empire in those

years and its relations with European countries were mentioned, and the ways in which the collection products were distributed to these countries were emphasized.

Keywords: 18th century Kütahya tiles, 18th century mosque hanging balls, mosque hanging ornaments, mosque oil lamps

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda Dünya sanat tarihi içinde önemli bir yeri olan ve geçmişi 8. ve 9.Yüzyıllara kadar uzanan Türk çini ve seramik sanatının genel bir değerlendirmesi yapılmıştır. Ve 18. Yüzyıl'da üretilen Kütahya cami askı toplarının dünya müzelerinde sergilenen çeşitli örnekleri desen ve üretim özellikleri açısından incelenerek bir kataloglama çalışması yapılmıştır. Çeşitli araştırmalar ışığında İznik ve Kütahya çinilerinin en güzel örneklerinin, Asya, Avrupa, Balkanlar, Ortadoğu ve Mezopotamya bölgelerine kadar ulaştığı tespit edilmiştir. Çeşitli kaynaklar incelenerek 18.yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun o yıllardaki sosyo-ekonomik durumu ve Avrupa ülkeleri ile ilişkilerine değinilmiş ve koleksiyon ürünlerinin hangi yollar ile bu ülkelere dağıldığı üzerinde durulmuştur.

Bu çalışma kapsamında 16.yüzyıl ve 19.yüzyıllar arasında üretilmiş ve günümüzde dünyanın çeşitli müzelerinde, müzayede evlerinde ve özel koleksiyonlarda yer alan toplam 130 eser incelenmiştir. Tezimin ikinci bölümünde bu eserlerin detaylı incelemesinden oluşan katolog bölümü yeralmaktadır. Üçüncü bölümde ise incelediğim eserlerden aldığım ilhamla günümüz estetik anlayışını uyumlamaya çalıştığım ve özgün Kütahya desenlerini kullanarak dekorladığım tasarım örnekleri yer almaktadır.

Çalışmalarım ve araştırmalarım boyunca beni yönlendiren, destekleyen, her aşamasında yardımlarını esirgemeyen danışmanım ve değerli hocam Doç. Vedat KACAR'a teşekkürü borç bilir, sevgi ve şükranlarımı sunarım. Her zaman yanımda olan, sınırsız destek ve sevgiyle yolumu açan eşim ve kızlarıma sonsuz minnetlerimi sunarım.

Ayşe AKAL - 2022

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ ii
TUTANAK iii
ÖZET v
ABSTRACT iv
ÖNSÖZ v
İÇİNDEKİLER vii
FOTOĞRAF LİSTESİ .....ıx
GİRİŞ **1**

1. BÖLÜM
18.YY OSMANLI DÖNEMİ TÜRK ÇİNİ SANATININ GELİŞİMİ VE ASKI TOPLARININ TARİHSEL SÜRECİ, FORM VE DESEN ÖZELLİKLERİ

1.1. Osmanlı Dönemi Türk Çini Sanatının Gelişimi 5
1.2. Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Tarihsel Süreci..... 10
1.3.18.yy Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Form ve Desen Özellikleri 11
1.3.1. 18.yy Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Form Özellikleri 11
1.3.2. 18.yy Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Desen Özellikleri 12

2. BÖLÜM
2. 18.YY OSMANLI DÖNEMİNDE ÜRETİLMİŞ VE GÜNÜMÜZDE DÜNYA'NIN ÇEŞİTLİ MÜZELERİNDE SERGİLENEN VEYA MÜZAYEDELERDE SATIŞA SUNULAN ASKI TOPLARININ KATALOGLANMASI

2.1. Dünya Müzelerindeki Eserler 15
2.2. Müzayede Evlerindeki Eserler 51
2.3. Özel Koleksiyonlardaki Eserler 64

3. BÖLÜM

18. YÜZYIL KÜTAHYA CAMİ ASKI TOPLARINDAN YOLA ÇIKARAK YENİ TASARIM ÖNERİLERİ VE ÜRETİM AŞAMALARI

3.1. Cami Askı Topu Üretim Aşamaları……..…….…….. 91

3.2. Yeni Tasarım Önerileri…..…….……..…… 102

3.3. Sunum Önerileri …….....…… 112

SONUÇ …….…….....…….……. 117

KAYNAKÇA…….…..……. 119

TERİMLER 120

ÖZGEÇMİŞ

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1. İznik cami kandili (1525–40), beyaz çamur, sıraltı mavi-beyaz haliçişi dekorludur. ABD, New York, Metropolitan Müzesi koleksiyonunda yer almaktadır.....10

Fotoğraf 2.a - b Yumurta şeklindeki formun kalıp alma aşamaları görülmektedir. ..……92

Fotoğraf 3. a - b Küre şeklindeki formun kalıp alma aşamaları görülmektedir.……. ..…92

Fotoğraf 4. Kalıplara döküm aşaması. ……..…….93

Fotoğraf 5.a.İlk ürün kalıptan çıkmaya hazır. **b**. Rötuş ve şekil verme işlemi……..…..….93

Fotoğraf 6. Kalıplardan çıkan ürünleri rötuşlanarak ayak, kaide gibi parçalar eklenmiştir…. 94

Fotoğraf 7. İşlemi biten parçaları deri sertliğine gelen kadar kurumaları için beklemeye alınmıştır. …..…….94

Fotoğraf 8. Deri sertiğindeki ürünler Kütahya astarı ile astarlanmıştır. …….95

Fotoğraf 9. Kuruyan ürünler fırına yerleştirilmiş ve bisküvi pişirimi yapılmıştır ……95

Fotoğraf 10. Desen oluşturma…….……96

Fotoğraf 11. a - b Bazen kömürle bazen de serbest çizim ile formun üzerine aktarılan desenlerin tahrirleme aşması. ……..…….97

Fotoğraf 12. a - b Tahrir boyama ve çini boyaları ile renklendirme aşamaları ……..……98

Fotoğraf 13. **a - b** Renklendirmesi biten işler sırlanmaya hazır. ….……99

Fotoğraf 14. a - b Ürünler daldırma yöntemi ile sırlanmıştır. …….100

Fotoğraf 15. Ürünlerin 930 ° de sır pişirimi yapılmıştır.……..101

Fotoğraf 16. Tasarım 1: Küre formunda askı süsü tasarımı ….……102

Fotoğraf 17. Tasarım 2: Küre formunda askı süsü tasarımı …….103

Fotoğraf 18. Tasarım 3: Küre formunda askı süsü tasarımı …….104

Fotoğraf 19. Tasarım 4: Küre formunda askı süsü tasarımı …….105

Fotoğraf 20. Tasarım 5: Yumurta formunda askı süsü tasarımı …… …..106

Fotoğraf 21. Tasarım 6: Yumurta formunda askı süsü tasarımı ……107

Fotoğraf 22. Tasarım 7: Yumurta formunda askı süsü tasarımı…….……..108

Fotoğraf 23. Tasarım 8: Yumurta formunda askı süsü tasarımı ……109

Fotoğraf 24. Tasarım 9: Yumurta formunda askı süsü tasarımı ……110

Fotoğraf 25. Tasarım 10: Yumurta formunda askı süsü tasarımı ……111

Fotoğraf 26. Tasarım 1'de yer alan küre formundaki askı süsünün masa üstü aydınlatma unsuru olarak kullanımı. ……112

Fotoğraf 27. Tasarım 2'de yer alan küre formundaki askı süsünün masa üstü aydınlatma unsuru olarak kullanımı. ……..113

Fotoğraf 28. Tasarım 3'te yer alan küre formundaki askı süsünün duvar apliği olarak kullanımı. ……114

Fotoğraf 29 a -b. Tasarım 4'de yer alan küre formundaki askı süsünün duvar apliği olarak kullanımı. ……..115

Fotoğraf 30 a -b. Tasarım 7 ve tasarım 10'da yer alan yumurta formundaki askı süsünün masa üstü aydınlatma elemanı olarak kullanımı. ……116

Katalog bölümünde yer alan 130 adet eser, **Eser:01**'den **Eser: 130**'a kadar numaralandırılarak sayfa 15 – 89 arasında listelenmiştir.……15 - 89

GİRİŞ

Osmanlı çini sanatı denildiğinde hiç şüphesiz akla ilk olarak İznik ve Kütahya gelir. Bu iki önemli kenti kendine özgü üretimleriyle Çanakkale izler. İznik'in başkent olması ve İstanbul'a yakınlığı ve buradaki üretimin saray tarafından kontrol ediliyor olması teknik kaliteyi ve üretim zevkini belirlemiş ve yazılı arşiv belgelerinin de daha fazla olmasına neden olmuştur. Bu sebeple İznik'e saray sanatı Kütahya ya da halk sanatı demek yerinde olacaktır.

Kütahya tamamen halkın isteklerine göre üretim yaptığı için saray tarafından uygulanan bu merkezi baskının ve kontrolün dışında kalmış, sonrasında da İznik'te üretimin durmasıyla birlikte asıl kimliğini bulmuştur. Özellikle 18.yüzyıldan sonra daha çok halk sanatı zevkini yansıtan bir yaklaşımla günlük yaşamdan kesitler sunan çizgisel bir resim geleneğinin öncülüğünü yapmıştır. Osmanlı saray minyatürlerini betimleyen İznik seramiklerinde insan figürleri, mimari yapılar ve gemiler ön plana çıkarken, Kütahya çinilerinde ise sokak insanını yansıtan imgeler, satıcılar, birbirine sarılıp poz veren arkadaşlar, gül koklayan kızlar, tütün içen kadınlar başlıca figürlerdir. İnsanların duruşları, kıyafetleri ve başlıkları, o dönemdeki renkli giyimi, alışkanlıkları ve insan ilişkilerini yansıtır.

Bu insan ilişkilerinin yansıdığı bir diğer alan ise kahve kültürüne bağlı olarak üretilen fincanlardır. 18. Yüzyıl Kütahya fincanları sayıları, teknik özellikleri ve çeşitliliğiyle dikkat çekicidir. Sadece Tekfur Sarayı kazılarında seksene yakın Kütahya fincanı bulunmuştur. Batık gemilerden çıkan örnekler incelendiğinde, fincanların sadece İstanbul'a değil aynı zamanda Marsilya'ya da ihraç edilmekte olduğu görülmektedir. (Kürkman, 2005: 9 -10)

18 yüzyılda Kütahya'da üretilen seramiklerin neler olduğu, dağıtımının ve yaygınlığının nasıl oluştuğu hakkında iki ayrı belge fikir vermektedir. Bunlardan biri olan Paul Lucas'ın 1715'te İstanbul'dan Fransa'ya gönderdiği Kütahya seramikleri hakkındaki belgedir; 'Tabaklarıyla birlikte bir düzine kahve fincanı, bir fincan, iki gülabdan, iki tuzluk ve iki kalemdanlık'. İkinci belge ise 1753'te Fransa'nın Kırım Elçisi Claude Charles de Peysonnel'in her yıl Kırım'da alınıp satılan Kütahya

seramiklerinden bahsettiği belgedir; ‘İçleri çömlekler, boy boy vazolar, şerbet ve kahve fincanları her çeşit Kütahya seramiği ile dolu iki yüz sepet’. (Bilgi, 2015: 16)

Kahve fincanlarıyla birlikte gelişen sipariş ağları, bu dönemde Kütahya çinilerine olan talebin artmasını sağlamıştır. Yapılan çeşitli kazılar sonucunda 18.yüzyıla ait Kütahya çinilerinin, Asya, Avrupa, Balkanlar, Ortadoğu ve Mezopotamya bölgelerine kadar ulaştığı tespit edilmiştir. 18 yüzyılda üretilen Kütahya çinilerinin çoğunlukla Ermeni ustalar tarafından üretilmiş olması, ticari bağlantılar vasıtasıyla da bu sanatın desteklendiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra çinilerde kullanılan devşirme motifler de, farklı coğrafyalarla kurulan ticari bağlantıların varlığının diğer bir kanıtı olarak kabul edilebilir. (Crowe, 2011: 3)

Osmanlı İmparatorluğu sadece sanatsal ticaretin değil, sanatsal fikirlerin de buluştuğu uluslararası bir merkez haline gelmişti. İmparatorluk sanat atölyelerinin kozmopolit yapısı, doğu ile batıyı buluşturan coğrafi ve kültürel konumları ve Osmanlı İmparatorluğu’nun ekonomik himaye gücü, 16. yüzyıl ve sonrasında bütünleşen ve gelişen bir Osmanlı imparatorluk tarzının yaratılmasını desteklemişti. (Denny, 2004: 13)

İznik çinileriyle ilgilenen pek çok kişi için, üretim şekli ve üretimde kullanılan hammaddeler gibi teknik konuların yanında, süsleme açısından bakıldığında kullanılan motifler ve renkler de her zaman için bir inceleme ve araştırma konusu olmuştur. Özellikle, 16. yüzyıldan itibaren Avrupalıların İznik çinilerine olan ilgisi ve daha sonra 19. yüzyılda Doğu'ya artan ilgi sebebiyle yabancı tüccar, gezgin ve diplomatlar tarafından çok sayıda eser alınarak yurtdışına götürülmüştür. Bu sebeple dünyanın her yerindeki müzelerde dönemin en güzel örneklerine rastlamak mümkündür. Londra'daki British Museum, Türkiye dışındaki belki de en büyük koleksiyonlardan birine ev sahipliği yapmaktadır. Bu konu, pek çok tarihçi, sanat tarihçi ve sanatçı için bir inceleme ve araştırma alanı olmuş ve İznik çinileriyle ilgili pek çok yayın yapılmıştır.

Günümüzde yurtdışındaki müze ve özel koleksiyonlarda yer alan İznik ve Kütahya çinilerinden bir kısmına ulaşılabilmektedir. Müzeler ve müzayede evlerinin yayınladıkları dijital kataloglar da, İznik ve Kütahya çinilerinin sergilendiği diğer kaynaklardır. Bu açıdan bakıldığında, dünyanın en büyük müzayede evlerinden, Londra'da bulunan Bonhams, Christie's ve Sotheby's gibi müzayede evlerinin satış katalogları, nadir örneklere ulaşabilmemizi sağlamaktadır.

18. Yüzyıl Kütahya Cami Askı Toplarını konu alan tez çalışmam üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türk çini ve seramik sanatının tarihsel gelişimi, cami askı toplarının tarihsel süreci anlatılmış ve askı topları form ve desen özellikleri olarak incelenmiştir. Tezimin ikinci bölümünde katolog bölümü yeralmaktadır.16.yüzyıl ve 19.yüzyıllar arasında üretilmiş ve günümüzde dünyanın çeşitli müzelerinde, müzayede evlerinde ve özel koleksiyonlarda yer alan toplam 130 eser incelenerek bir katolog çalışması yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise incelediğim eserlerden aldığım ilhamla günümüz estetik anlayışını uyumlamaya çalıştığım ve özgün Kütahya desenlerini kullanarak dekorladığım tasarım örnekleri yer almaktadır.

Tez çalışmam ile ilgili araştırma yapmaya başladığım dönem Covid Pandemisinin başladığı ve yasakların olduğu zamana denk geldiği için yurtiçindeki müzelere ve kütüphanelere giderek araştırma yapma fırsatım olamadı. Bu sebeple araştırmamı çoğunlukla internet üzerinden kaynak taraması yaparak tamamlamaya çalıştım. Pera Müzesi'nin, Sadberk Hanım Müzesi'nin ve Suna ve İnan Kıraç Vakfı'nın konu ile ilgili yayınlarından faydalandım. Tez çalışmamın ikinci bölümünü oluşturan Katologlama çalışmasında ise eserlerin günümüzde bulunduğu dünyanın çeşitili ülkelerindeki müzelerin web sayfaları eserlerin görsellerine ve bilgilerine ulaşabilmemi sağladı.

1. BÖLÜM
18.YY OSMANLI DÖNEMİ TÜRK ÇİNİ SANATINDA ASKI TOPLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

1. BÖLÜM
18.YY OSMANLI DÖNEMİ TÜRK ÇİNİ SANATINDA ASKI TOPLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1. Osmanlı Dönemi Türk Çini Sanatının Gelişimi

Türk İslam mimarisinin temel sanatsal bezemesini oluşturan çini sanatı Türk İslam kültürü içerisinde önemli bir yere sahiptir. Çini sanatının mimaride kullanımı çok eski tarihlere kadar uzanmaktadır. Uygurların, Karahanlıların, Gaznelilerin, Harzemşahların ve özellikle İran'da Büyük Selçukluların mimarîsinde çini az da olsa kullanılmıştır. Büyük Selçukluların zengin desen anlayışıyla köklenen bu süsleme sanatı Anadolu Selçuklularında XIII. Yüzyılın başlarından itibaren özellikle dini yapılarda yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ama asıl köklü değişim Büyük Selçuklular'la başlayıp Anadolu Selçukluları'yla devam etmiştir. Anadolu Selçukluları, Büyük Selçuklular'dan öğrendikleri bu sanatı, Anadolu'nun kültürel geçmişiyle birleştirerek başarılı bir sentez oluşturmuşlardır. Anadolu'da Selçuklu devri çinileri cami, medrese, türbe gibi dini yapıların yanı sıra sarayları süslemede de kullanılmıştır. Dini yapılarda genellikle abidevi bir etki yaratan mozaik çini tekniği kulanılırken, saraylarda ise yıldız ve haç biçimli çini levhaların yan yana gelmesiyle duvar yüzeyini tamamen kaplayan çiniler kullanılmıştır. Bazı eserlerde de geometrik desenler, bitkisel motifler ve yazının mükemmel uyumu ile oluşturulan kompozisyonlar yer almaktadır. Ancak bu tür çinilerin daha çok sivil mimaride kullanıldığını görmekteyiz. Eski Malatya'daki Ulu Camii'nin çinileri bu dönem eserlerinin en güzel örneklerinden biri kabul edilmektedir (Yetkin, 1986: 26).

Anadolu mimarisinde dış mimaride taş süsleme yaygın iken, iç mimaride ahenkli bir bütünlük meydana getiren çini süslemeler kullanılmıştır. Eserlerin dış yüzeylerini kaplayan muhteşem taş portallerin abidevi etkisi, içeride çininin oluşturduğu renkli atmosferle tamamlanmıştır. Tuğla ve taş süslemeler ile çini süslemeler arasındaki motif benzerlikleri dönemin ustalarının üslup bütünlüğüne verdikleri önemi göstermesi açısından önemlidir. Bu benzerliğin köklerini Gazne, Karahanlı ve Büyük Selçuklu mimari süslemesinde de görmekteyiz.

Anadolu’da XIII. yüzyılın başından itibaren görülen tuğla süsleme, yerini yavaş yavaş sırlı tuğla ve çini kaplamaya bırakmıştır. Sivas Keykavus Şifahanesi’ndeki tuğla ve çini süslemeleri ve 1271 tarihli Sivas Gök Medrese Eyvanının çinileri bu dönemin en güzel örnekleridir. Selçuklu sanatında XIII. Yüzyıl boyunca mozaik çini tekniğinde kullanılan soyut süslemeler dini yapılara mistik bir atmosfer kazandırırken, Selçuklu saraylarındaki çinilerde kullanılan figürler zengin bir atmosfer oluşturmuştur. Minai, perdah ve sıraltı teknikleri ile renklenen bu figürlü çinilerde Uygurlara kadar uzanan bir resim sanatının etkileri görülür. Kompozisyonlarda sembolik figürler yer alır ve bitkisel motiflerin yoğunluğu dikkat çekicidir. Sarayların süslemesinde genellikle kare, altı ve sekiz köşeli yıldız ve haç biçimde levhalar kullanılmıştır. Dinî yapılarda daha çok geometrik kompozisyonların yanı sıra rûmî ve palmet gibi soyut bitkisel motiflerle zenginleştirilmiş kıvrık dallı kompozisyonlar görülmektedir.. Bunlardan başka iri kûfî ve sülüs yazılarla yapılmış çok etkileyici örnekler de mevcuttur. Sivil mimari açısından baktığımızda ise çini süslemelerinde en fazla çeşitli duruşlarda resmedilmiş insan, av hayvanları, kuş, çift başlı kartal, ejder, sfenks gibi aralarında efsanevî yaratıkların da bulunduğu zengin bir figür çeşitlemesi göze çarpar. İran'da Büyük Selçuklular tarafından Rey ve Kaşan da kullanılan minai ve perdah teknikleri Anadolu'da sarayların süslemesinde çiniye uygulanmıştır (Yetkin, 1986: 207).

Minai tekniğinde kullanılan kırmızı renk, Türk çini sanatında ilk olarak bu dönemde kullanılmıştır. Anadolu Selçuklularının merkezi olan Konya, çeşitli tekniklerin kullanıldığı bir çini merkezi olmuş ve bütün Selçuklu devri çini sanatının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Konya Kılıç Arslan Köşkü’nde yer alan çiniler ve Konya Karatay Medresesi'nin muhteşem çini kaplamaları dönemin önemli örneklerindendir. Bu merkez, gücünü Beylikler dönemine kadar korumuştur.

Beylikler döneminde, Selçuklu çini geleneği devam etmekle beraber, ortaya çok nitelikli eserler çıkmamıştır. Ancak Osmanlı devletinin kurulması ile birlikte Türk çini sanatı yeni bir kimlik kazanmıştır. Mozaik çini tekniği, yeni renk ve motiflerle zenginleşerek Osmanlı çini sanatında da kullanılmaya devam etmiştir. Renklere sarı ve yeşil eklenmiştir. Hatai kompozisyonları, klasik rumi ve palmetler arasına yeni bir motif olarak girmiştir. Motiflerdeki natüralist üslup baskın hale gelmiştir.

Osmanlı döneminde Türk çini sanatında ortaya çıkan en büyük yenilik renkli sır tekniğinin kullanılması olmuştur. Mozaik çini sanatını görünüşte taklit eden bu teknikte üretilmiş levha halindeki çiniler yapıların süslemesinde kullanılmaya başlamıştır. Bu teknikte, ayırıcı konturlarda görülen siyah renk, mozaik çinilerin parçalarının düzgün bir şekilde birleşmesini ve renkli sırların birbiri içine akmasını önlemektedir. Bursa Yeşil Camii ve türbesinin çinileri ilk olarak mozaik ve renkli sır tekniğinin birlikte kullanıldığı örnekler olması açısından önem taşımaktadır (Yetkin, 1986: 208).

Erken Osmanlı Dönemi'nde, Selçuklu geleneğini sürdüren ve günlük yaşamda kullanılan İznik yapımı seramikler de görülmektedir. Bu seramikler kırmızı bünyeli çamur, şeffaf sıraltına, mavi, firuze ve mor renklerde boyanmıştır. Desenlerde soyut, geometrik ve stilize bitkisel kompozisyonların yanısıra az da olsa stilize hayvan figürleri de görülmektedir. Kompozisyonlarda maden sanatının etkileri gözlenir. Bu seramikler Milet kazılarında bulunduğu için başlangıçta yanlışlıkla Milet işi olarak adlandırılmıştır.

Ancak İznik'te yapılan kazılarda bu seramiklerin 14. yüzyıl sonuna doğru İznik'te üretildiği kesinlik kazanmıştır. Bu dönemde üretilen çinileri kullanım amacına göre iki ana grupta toplamak mümkündür. Birinci grupta mimari yapılarda kullanılan karo, pano, sırlı tuğla, mozaik gibi dekoratif çiniler yer alır ve bu çinilere genel olarak ‘kaşi’ denir. İkinci grupta ise günlük yaşamda kullanılan, kase, fincan, sürahi, tabak gibi daha ziyade işlevselliği ön planda olan ve ‘evani’ olarak isimlendirilen çiniler yer alır.

15. Yüzyıl sonu 16. Yüzyıl başı Osmanlı çini sanatı açısından yeni bir dönemin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Kırmızı bünyeli çini ve seramiklerin yerini beyaz bünyeli, şeffaf sırlı, sıraltı tekniğinde üretilmiş çini ve seramikler almaya başlamıştır. Selçuklu ve Beylikler döneminde de çini üretim merkezi olan İznik, bu dönemde en önemli üretim merkezi olmuştur. İznik’in gerek başkent İstanbul’a yakınlığı, gerekse İpek yolu üzerinde olması bu gelişmede önemli rol oynamıştır (Bilgi, 2005: 16).

15. yüzyılda renkli sır tekniğinin yanında bazı mimari yapılarda erken tarihli mavi-beyaz sıraltı dekorlu çiniler kullanılmaya başlamıştır. Bu çinilerin uzun süre İznik üretimi olduğu düşünülmüşse de son yıllarda yapılan araştırmalarda seramik kalitesi ve bileşimleri nedeniyle İznik örneklerinden ayrıldığı anlaşılmış, İstanbul veya yerel üretim

olduğu şeklinde değerlendirilmiş ve saray belgelerine dayanılarak da Tebrizli Ustaların eserleri olduğu kararına varılmıştır (Atasoy, Raby, 1989: 88).

İznik'te üretilen mavi-beyaz dekorlu çini ve seramikleri ile ilgili Julian Raby ayrıntılı bir gruplandırma yapmış, Fatih Sultan Mehmet döneminden itibaren Osmanlı saray nakkaşlarının etkisini de göz önünde bulundurarak desenleri 'Düğüm Ustası' 'Baba Nakkaş', 'Helezoni Tuğrakeş Üslubu' 'Saz Yolu' gibi çeşitli guruplara ayırmış ve çeşitli tanımlamalar kullanmıştır. Baba Nakkaş üslubunda, stilize olarak hatai, rumi ve bulut kullanılmıştır ve renkler kobalt mavi ve tonlarındadır (Atasoy, Raby, 1989: 90). Erken tarihli mavi-beyaz çinilerine en iyi örnekler ise Şehzade Mahmud Türbesi'nin (1506- 1507) bordür çinileri, Bursa Şehzade Ahmet Türbesi (1512-1513), Manisa Valide Sultan Camii (1522), Gebze Çoban Mustafa Paşa Türbesi (1529) ve Topkapı Sarayı'nda Sünnet Odası ve Hırka-i Saadet Odası çinileri sayılabilir.

Haliç işi denilen grupta ise helezonların üzerinde yer alan küçük yaprak ve çiçeklerden oluşmaktadır. Bu desende karo üretimi neredeyse hiç yoktur. Daha çok tabak, sürahi, fincan gibi kullanım eşyalarına uygulanmış örnekleri mevcuttur. İznik atölyelerinde 16.yüzyıl ortalarında renk paletinin zenginleşmeye başladığı mavi ve firuzenin yanında mangan moru, zeytin yeşili ve siyah rengin de kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Yanlışlıkla Şam işi olarak adlandırılan bu dönemde hem altıgen duvar karoları hem de evaniler yine İznik'te üretilmiştir. Çiçek ağırlıklı bu üslupta, kobalt mavisi ve firuzenin yanında patlıcan moru, kimyon yeşili de kullanılmıştır. Bu üslupta üretilmiş duvar karosuna birkaç yapının dışında rastlanmamaktadır (Bilgi, 2005: 17).

Osmanlı sanatına genel olarak baktığımızda özellikle 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çini sanatının üslup ve teknik özellikler açısından en mükemmel seviyeye ulaştığını söyleyebiliriz. Kanuni Sultan Süleyman'ın hüküm sürdüğü bu dönem Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan en parlak döneminin yaşandığı ve anıtsal mimari yapıların yoğun olarak inşa edildiği bir dönemdir. Mimarbaşı olan Sinan'ın zamanın en görkemli yapılarında çini kullanmayı tercih etmesiyle birlikte karo üretimi artmıştır. Çiniler bu dönemde sıraltı tekniği ile üretilmeye başlanmıştır.

Sarayın desteğiyle gelişen Osmanlı çini sanatının, desen ve teknik açıdan doruk noktasına ulaştığı görülmektedir. Bu gelişmede dönemin sanat anlayışı önemli bir etkendir. Geleneksel motiflere naturalist çiçek motifleri eklenmiş, her iki gruptan motifler aynı kompozisyon içerisinde kullanılarak birbirine kaynaştırılmıştır. Osmanlı çinilerinin beğeni kazanmasında kullanılan motiflerin evrensel bir dile sahip olmasının da önemi büyüktür. 16. yüzyılın ilk yarısında az sayıda hayvan ve insan figürü görülürken zaman ilerledikçe bu tür tasvirlerin kullanımında bir artış olmuştur (Bilgi, 2005: 18).

16.Yüzyıl İznik çinilerinin en güzel örnekleri arasında Süleymaniye Camii (1557), Kadırga Sokullu Mehmet Paşa Camii (1571), Edirne Selimiye Camii (1575), İstanbul Hürrem Sultan Türbesi (1558), Rüstem Paşa Camii (1561) Kanuni Sultan Süleyman Türbesi (1566), Piyale Paşa Camii (1573) Üsküdar Atik Valide Cami (1579) ve Topkapı Takkeci İbrahim Ağa Camii (1592) sayılabilir. Bunun yanı sıra başta Topkapı Sarayı'ndaki bazı bölümler olmak üzere, hamam, köşk ve diğer camilerde de bu çinilere rastlamak mümkündür.

17. Yüzyılın başlarına kadar bu şekilde süren gerek karo, gerekse evani üretimi, Osmanlı Devleti'nin yaşadığı ekonomik sıkıntılar nedeniyle giderek bozulmuştur. Çini desenlerinde büyük bir farklılık görülmezken; teknikte gerilemeler, renklerde bozulmalar başlamıştır. Bu dönemde üretilen çinilerde hamur, sır ve renk kalitesinin bozulmuş olduğu, bazı örneklerde renklerin birbirine karıştığı görülmektedir. Saray dışındaki müşteriler için üretim yapan İznik atölyeleri saraydan gelen siparişleri geciktirdiği için aralarında anlaşmazlıklar oluşmaya başladığı bilinmektedir.

18. yüzyıla gelindiğinde İznik atölyeleri tamamen kapanmış ve 14. Yüzyıldan beri faaliyet gösteren Kütahya ön plana çıkmıştır. Kütahya'da üretilen ürünler daha çok İznik kopyaları olan karolar ve serbest desenli, farklı teknikle üretilmiş evanilerdir. 16. yüzyılda 300 kadar olduğu ileri sürülen çini atölye sayısının, 19.yüzyılda 100 kadar olduğu tahmin edilmektedir. Evliya Çelebi, seyahatnamesinde 18. yüzyıl sonunda 34 çini atölyesi olduğunu yazmaktadır. Kütahya çiniciliğinde 20.yüzyılın başında bir canlılık başladıysa da bu uzun sürmemiş ve bir durgunluk dönemi başlamıştır. Öyle ki o dönemde Kütahya Valisi olan Fuat Paşa'nın bir raporuna göre 1920'den önce bütün çini imalathaneleri kapanmıştır (Aslanapa, 1949:113 - 114).

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde Kütahya'nın çini üretimi açısından tekrar önem kazandığı görülür. Bu dönem yapılarında mimari süsleme unsuru olarak Kütahya çinileri kullanılmıştır. Bu durum yöredeki çini üretiminin artmasını sağlamıştır. Kütahyalı çini ustaları geleneksel çizgiyi bugüne kadar sürdürmeyi başarmışlardır. Günümüzde de Kütahya ülkemizin çini üretim merkezi olma özelliğini sürdürmektedir.

1.2. Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Tarihsel Gelişimi

Cami kandilleri ve onun ayrılmaz bir parçası olan askı topları Osmanlı çini ve seramik sanatında önemli bir yere sahiptir. Dönemin dini yapıları için özel olarak üretilmişlerdir. 16.yüzyıldan günümüze ulaşan örnekleri incelediğimizde saraylarda, dini yapılarda veya diğer önemli binalarda kullanıldıklarını görmekteyiz. Bu yapıların yangın ve doğal afetlere dayanıklı olarak inşa edilmeleri, çini kandillerin ve askı toplarının önemli bir kısmının günümüze kadar sağlam bir şekilde ulaşmasını sağlamıştır. Bunların haricinde geçmişte çeşitli yollarla yurt dışına götürülen ve günümüzde oralardaki müzelerin koleksiyonlarında sergilenen Osmanlı dönemi çini ve seramikleri de mevcuttur. Ve aralarındaki cami kandilleri ve askı topları sayıca önemli bir yer tutmaktadır (Fotoğraf 1) .

Fotoğraf 1. İznik cami kandili (1525–40), beyaz bünyeli, sıraltı mavi-beyaz haliçişi dekorludur. ABD, New York, Metropolitan Müzesi koleksiyonunda yer almaktadır.

(https://www.metmuseum.org/art/collection/search/451492)

Çeşitli kaynakları incelediğimizde cami kültürünün ayrılmaz bir parçası olan askı topları ile ilgili çok az bilgi ve belge bulunduğunu görmekteyiz. Askı topları genellikle bir yan unsur olarak kabul edilmiş ve cami kandillerinin bir parçası olarak incelenmiştir. Ancak dikkatle bakıldığında bu araştırmaların yeterli olmadığı görülmektedir. Yumurta biçimli askı süsleri hem Osmanlı camilerinde hem de Ermeni ve Rum Ortodoks kiliselerinde sıkça kullanılan öğelerdir. Aynı mekanda çok miktarda bulunan bu askı süsleri tavana asılır ve kandili taşıyan zincirin ortasına geçirilirdi. Artur Lane'in 'Paskalya yumurtası'adını verdiği bu objelerin hala gizemi aydınlatılamamış bir işlevi daha vardır. Joseph Soustiel'e göre bu topların başlangıçtaki işlevi, kemirgenlerin zincirden aşağı inip kandilin yağını içmesini önlemekti. Ancak John Carswell'e göre, bu askı süsleri aynı zamanda Ermeni hacıların kiliseye armağan ettiği adak objeleridir ve biçimleri simgesel bir anlam taşıyor olabilir (Soustiel, 2000: 136).

1.3. 18.yy Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Form ve Desen Özellikleri

Camilerde kullanılan askı süsleri genellikle kandiller ile birlikte üretildiği için, üzerlerinde kandilin üzerindekine benzeyen geleneksel İznik veya Kütahya üslubunda çini desenleri yer almaktadır.

Yumurta biçimli askı süsleri ise, hem Osmanlı camilerinde hem de Ermeni ve Rum Ortodoks kiliselerinde sıklıkla kullanılmıştır. Aynı mekanda çok miktarda bulunan bu formlar tavana asılır veya kandili taşıyan zincirin ortasına geçirilirdi.

Hıristiyan Kiliselerinde kullanılan askı süsleri genellikle serafim veya Kerubin adı verilen melek figürleri ile dekorlanmıştır.

Bazı örneklerde nar motifi yer almaktadır. Doğurganlık, bol çocuk ve torun simgesi olan nar Hıristiyan mistik inancında tanrısal kusursuzluğun da simgesi olmuştur. Meyvanın yuvarlaklığı tanrısal ölümsüzlüğü ifade eder (Soustiel, 2000: 137).

1.3.1. 18.yy Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Form Özellikleri

Koleksiyonlarda yer alan örnekler şekil yönünden incelendiğinde üretilen askı toplarını iki gruba ayırabiliriz. Birinci grupta yer alan örnekler çeşitli büyüklüklerde üstten hafif basık küre formundaki askı toplarıdır. Zincirle asabilmek için üst ve altta delik bulunmaktadır. Genellikle beyaz silisli bünyeli, beyaz astarlı ve kurşunlu şeffaf

sırla sırlanmışlardır. Büyüklük olarak incelediğimizde ise çok farklı ebatlarda üretildiklerini görebiliriz. Genellikle cami kandilleri ile birlikte kullanıldıkları için cami kandilinin büyüklüğü askı topunun ebadının belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. İncelediğimiz örneklerin çapları 6,5 cm. ile 50 cm. arasında değişmektedir.

İkinci grupta yer alan yumurta formundaki askı süslerini incelediğimizde ise bu objelerin bazılarının cami kandilleri ile birlikte kullanılmak üzere birlikte üretildiğini bazılarının ise Ermeni ve Rum Ortodoks kiliselerinde adak objesi veya dekoratif süsleme unsuru olarak kullanılmak üzere bağımsız üretildiklerini söyleyebiliriz. Zincirle asabilmek için üst ve altta delik bulunmaktadır. Genellikle beyaz silisli bünyeli, beyaz astarlı ve kurşunlu şeffaf sırla sırlanmıştır. Büyüklük olarak incelediğimiz de ise çok farklı ebatlarda üretildiklerini görebiliriz. İncelediğimiz örneklerin çapları 6,5 cm. ile 40 cm. arasında değişmektedir.

1.3.2. 18.yy Osmanlı Dönemi Askı Toplarının Desen Özellikleri

Askı toplarını desen olarak incelediğimizde üretildikleri dönemlere göre farklı renkler ve üslup özellikleri ile üretildiklerini görebiliriz. Küre formunda üretilen ve genellikle camilerde kullanılan örneklerde stilize edilmiş bitkisel desenlerin yer aldığı süslemeler yer almaktadır. Lale, lotus çiçeği, zambak, karanfil, mine, hatai, rumi gibi çeşitli çiçek ve yaprak motifleri, birbirine geçen palmetler, madalyonlar ve arabesk kompozisyonlar sıklıkla kullanılmıştır. Genellikle renkler yeşil, sarı, mangan moru, kobalt mavi, türkuaz, mercan kırmızısı, kahverengi ve siyahtır. Bazı örnekleri incelediğimizde orta kısmında yer alan kuşak üzerinde veya gövde üzerine simetrik olarak yerleştirilen kartuşlar üzerinde eski türkçe olarak kuran'dan çeşitli ayet veya hadisler yazıldığını görebiliriz.

Yumurta biçimindeki Hıristiyan Kiliselerinde kullanılan askı süsleri ise çoğunlukla, serafin denilen altı kanatlı meleklerle süslenmiştir. Adı 'yakan' (saraph) anlamına gelen bu göksel varlıklar, Kutsal Kitap'a ve Hıristiyan din bilimine göre en yüksek sınıftan meleklerdir. Serafin / Seraphim / Seraphin şeklinde yazılışları bulunan Serafim; İncil'de adı geçen altı kanatlı bir göksel varlıktır. İncil'de, İsa'nın onları altı kanatlı varlıklar olarak gördüğü yazılıdır. Koruyucu Melekler sınıfında yer alırlar. Ortaçağ Hıristiyanlık melek biliminde Serafim Tanrı'nın Tahtını korumakla görevli

melek olarak zikredilmiştir. Tanrı'nın sevgisi ile yandıkları için "yanan melekler" şeklinde de tasvir edilirler. Genellikle çocuk yüzlü ve altı kanatlı olarak resmedilirler.

Peygamber İşaya üç çift kanatları olduğunu söyler: Bir çift Tanrı'yı görmekten korktukları için yüzlerini örtmeye, bir çift ayaklarını örtmeye, bir çift de uçmaya yarar. Serafin'ler, sıcaklık, derinlik, yakıcılık, arınma ve karanlıkların dağıtılması gibi birçok tinsel gücü simgeler (Soustiel, 2000: 136).

Kütahya'da yapılan askı süslerinde Serafin figürlü örnekler oldukça fazladır. Yapılan araştırmalar bu tür asılı süs eşyalarının 18. yüzyılın ortalarından önce yapıldığını göstermektedir. Her meleğin farklı yüz ifadeleri ve dikkatlice boyanmış renkler ve düzgün çizilmiş ana hatları vardır. Bu nedenle her biri diğerlerinden ayrılmaktadır.

Kütahya'da yapılan askı süslerinde serafinler gibi sıkça kullanılan bir diğer dini motif de kerubin motifidir. Kerub Musevi, Hristiyan ve İslam literatüründe melek sembolüne verilen isimdir. Terimin çoğulu 'kerubin'dir. Tanrı'nın taht taşıyıcısı olarak işlev gören; insan, hayvan veya kuş benzeri özelliklere sahip göksel kanatlı bir varlıktır. Eski Orta Doğu mitolojisi ve ikonografisinden türetilen bu göksel varlıklar, melekler hiyerarşisinde önemli bir yere sahiptirler. Ve ayin, arınma, bağışlanma, korunma, şefaat gibi işlevlere hizmet eder. Terim büyük olasılıkla Akadca kāribu veya kūribu'dan ("dua etmek" veya "kutsamak" anlamına gelen karābu fiilinden) türemiştir. Dini mekanları süslemek için sıkça kullanılmıştır. Ve gövdesi olmayan, sadece bebek veya çocuk yüzü şeklinde resmedilmiş ve kanatlar ile çevrelenmiştir. Genellikle birden fazla sayıda gurup olarak betimlenmiştir. (Soustiel, 2000: 137).

Çeşitli boylarda üretilen yumurta şeklindeki haç ve melek figürlü askı süsleri çok sayıda üretilmiştir. Genellikle yeşil, sarı, koyu kırmızı, mangan moru ve siyah renk kullanılarak dekorlanmıştır. Ancak az sayıda olmakla beraber madalyonlar, kuş, çiçek ve haç motifleri ile süslenmiş örnekler de bulunmaktadır.

2. BÖLÜM

18.YY OSMANLI DÖNEMİNDE ÜRETİLMİŞ VE GÜNÜMÜZDE DÜNYA'NIN ÇEŞİTLİ MÜZELERİNDE SERGİLENEN VEYA MÜZAYEDELERDE SATIŞA SUNULAN ASKI TOPLARININ KATALOGLANMASI

2. BÖLÜM
18.YY OSMANLI DÖNEMİNDE ÜRETİLMİŞ VE GÜNÜMÜZDE DÜNYA'NIN ÇEŞİTLİ MÜZELERİNDE SERGİLENEN VEYA MÜZAYEDELERDE SATIŞA SUNULAN ASKI TOPLARININ KATALOGLANMASI

2.1. Dünya Müzelerindeki Eserler

Bu bölümde dünyanın çeşitli müzelerinde yer alan eserler incelenmiş ve 130 adet örneğe ulaşılmıştır.

Eser No: 01

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 13,6 cm Çap: 17,3 cm

Üretim Yeri ve Yılı : İznik, 1515

Bulunduğu Yer: Victoria & Albert Müzesi, Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Mavi ve beyaz süslemeli küre şeklinde askı topu. Bir camiyi veya türbeyi süslemek için yapılmıştır. Üstten basık olan kürenin alt kısmında bir nipel ve üstte ikili bir işleve hizmet eden bir delik vardır. Firitli toprak kullanılmış, sıraltı tekniği ile yapılmıştır.

https://www.vam.ac.uk/collections/ceramics

Eser No: 02

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 13 cm Çap: 15,1 cm

Üretim Yeri: İznik, 16.yüzyılın ilk yarısı

Bulunduğu Yer: Walters Sanat Müzesi, Baltimore, Maryland, USA

Fiziksel Özellikleri:
Küre şeklinde askı topu, sıraltı tekniği ile üretilmiştir. Mavi süslemelidir, üzerinde yaldız izleri bulunmaktadır. İstanbul'daki Sultan Selim camii veya türbesinde asılı olduğu tahmin edilmektedir. Üzerindeki yazıt hadis veya peygamber Muhammed'e yazılmış bir deyiştir: "Dünya sadece bir saattir, ölmeden önce dua etmek için acele et ve tövbe et.
https://thewalters.org

Eser No: 03

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 16,5 cm Çap: 8,7 cm

Üretim Yeri ve Yılı : İznik, 1575 - 1585 civarı

Bulunduğu Yer: Brooklyn Müzesi, Brooklyn, NY, Amerika Birleşik Devletleri

Fiziksel Özellikleri:
Küre şeklinde cami askı topu, müzenin tavanında baş aşağı asılı durmaktadır. Üzerindeki tasarımda, beş çift canlı kırmızı renkte lale ile stilize bitki motiflerinden oluşan bir kompozisyon yer alır. Laleler, beyaz lotus çiçeklerini çevreleyen yeşil zambak da dahil olmak üzere simetrik çiçek motiflerinden oluşan ayrıntılı palmetlerle dönüşümlüdür. Lalelerin sapları, merkezi küçük bir deliği dolduran metal bir çengel tutan lambanın tabanından kaynaklanır. Kırmızı boyanın hafif kabarık dokusu süslemeye ince bir zerafet verir, üzeri parlak şeffaf bir sırla kaplıdır. Firitli toprak kullanılmış, sıraltı tekniği ile üretilmiştir.

https://www.brooklynmuseum.org

Eser No: 04

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: belirtilmemiş Çap: 8,3 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 1725 - 1750

Bulunduğu Yer: Victoria & Albert Müzesi, Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Yumurta şeklindeki seramik askı süsü, sıraltı tekniği ile yapılmış ve üzerinde sadece mavi renk kullanılmıştır. Muhtemelen bir Hıristiyan kilisesinde kullanmak için üretilmiştir. Ve haçlardan oluşan bir kompozisyon ile dekorlanmıştır.

https://www.vam.ac.uk/collections/ceramics

Eser No: 05

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 17,7 cm Çap: 21,6 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 1875-1892

Bulunduğu Yer: Victoria & Albert Müzesi, Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Ustten hafif basık küre şeklindeki askı topu firitli topraktan yapılmış ve sıraltı tekniği ile üretilmiştir. Bitkisel desenlerin kaydırma desen olarak kullanıldığı, yeşil ve sarı kırmızı bölümler beyaz çiçekli kobalt mavi arka plan ile çevrilidir. Üst kısım ise, yayılan bir yıldız deseni oluşturan 'V' şekilleri ile dekore edilmiştir.

https://www.vam.ac.uk/collections/ceramics

Eser No: 06

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 23 cm. Çap: 25,2 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 19. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Metropolitan Müzesi, NY, Amerika Birleşik Devletleri

Fiziksel Özellikleri:

Muhtemelen bir cami lambası ile birlikte asılmak içim yapılan bu cami süsü, ilk bakışta İznik üretimi gibi görünse de, renk ve tasarımdaki tutarsızlıklar, üretim yeri olarak Kütahya'nın bölgesel merkezine işaret etmektedir. Dekoratif madalyonların mavileri ve yeşili akıntılı görünür, siyah arabeskler İznik çanak çömleklerinde bulunmayan özelliktedir. Ve motiflerin görünüşleri, on altıncı yüzyıl örnekleri ile karşılaştırıldığında daha özensizdir. Bununla birlikte, bu parça iyi dekorlanmış bir kopyadır ve Atina'daki Benaki Müzesi'nde yer alan bir İznik cami süsünün tasarımına neredeyse tam olarak benzemektedir.

https://www.metmuseum.org/

Eser No: 07

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük.: 10,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 19. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Metropolitan Müzesi, NY, Amerika Birleşik Devletleri

Fiziksel Özellikleri:
Firitli toprak kullanılmış yumurta şeklinde askı süsü, sıraltı tekniği ile üretilmiştir. Altı kanatlı serafimler ve haç figürleri ile dekorlanmıştır. Ermenilerin bir zamanlar doğu Akdeniz'deki Latin Haçlı devletleriyle olan yakın bağlantılarını anımsatan haçlı sembolleri görülmektedir.

https://www.metmuseum.org/

Eser No: 08

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 7.3 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, yaklaşık 1750

Bulunduğu Yer: Victoria & Albert Müzesi, Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Sıraltı tekniği ile yapılmış yumurta şeklinde askı süsü. Ortada siyah ve mavi renkte boyanmış bir serafim figürü ve onu çevreleyen mangan rengi haçlar yer almaktadır. Bunun gibi yumurta şeklindeki süsler, kiliselerde ve camilerde kandillerin asılı olduğu zincirlere asılırdı.

https://www.vam.ac.uk/collections/ceramics

Eser No: 09

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 7.6 cm. Çap: belirtilmemiş

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, yaklaşık 1740

Bulunduğu Yer: Victoria & Albert Müzesi, Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Firitli toprak kullanılmış, sıraltı tekniği ile yapılmıştır. Sarı, mangan moru ve siyah renkler kullanılmıştır. Üç yüzünde madalyon ve çapraz haç motifleri yer almaktadır. Dikey olarak tam ortadan delinmiştir. İçinden geçen metal çubuğun alt ve üst ucunda asma halkaları bulunmaktadır.

https://www.vam.ac.uk/collections/ceramics

Eser No: 10

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 8,5 cm, Çap: 9,5 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Brooklyn Müzesi, NY, Amerika Birleşik Devletleri

Fiziksel Özellikleri:
Sıraltı tekniği ile yapılmış yumurta şeklinde askı süsü. Orta kuşakta üç adet siyah, sarı ve yeşil renkte boyanmış serafim figürü ve onları çevreleyen mangan rengi haçlar yer almaktadır.

https://www.brooklynmuseum.org

Eser No: 11

Eser adı: "Lotus Master" Mavi Ve Beyaz Cami Lambası

Ölçüleri: Yük: 55.5 cm. (metal aksam ile birlikte) Çap: 16,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: İznik, yaklaşık 1510

Bulunduğu Yer: Metropolitan Müzesi, NY, Amerika Birleşik Devletleri

Fiziksel Özellikleri:

Üstten hafif basık küre formuna benzeyen beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlıdır. Beyaz zemin üzerine farklı iki ton mavi ile dekorlanmıştır. Kompozisyon üç bölüm halinde düzenlenmiştir. Orta bölümde çiçek yapraklı bir arka plan üzerinde coşkulu lotus ile döşenmiş büyük bir şerit yer alır. Alt kısımda yer alan ikinci bölümde frizler ile bir bordür oluşturulmuştur. Ve üçüncü olarak en dışta yer alan alt ve üst bölümde küçük kulplu çizgili altıgenler ve oyulmuş süslemelerin yer aldığı geometrik şeritler yer almaktadır.. Üç adet yaldızlı bakır zincirle asılmıştır.

https://www.sothebys.com

Eser No: 12

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 23 cm. Çap: 25,2 cm (gövde çapı)

Üretim Yeri ve Yılı: İznik, Yaklaşık 1549

Bulunduğu Yer: Benaki Müzesi, Atina - Yunanistan

Fiziksel Özellikleri:

Üstten hafif basık küre formunda seramik cami süsü. Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlıdır. Stilistik olarak British Museum'da asılı bir örneğine oldukça benzemektedir. Dekoratif madalyonlar kobalt mavi ve turkuaz renktedir. Siyah arabesklerin işçiliği mükemmele yakındır. Bulut motıfine benzeyen minik dallarda açık yeşil kullanılmıştır.

Küre şeklindeki lambanın Kanuni Sultan Süleyman tarafından üstlenilen kapsamlı yenilemeye bir şükran sembolü olarak Kudüs'teki kaya kubbeye ithaf edildiği düşünülmektedir.

https://www.benaki.org/

Eser No: 13

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Ermeni Müzesi - Watertown, Amerika

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formunda askı süsü. Yeşil ve sarı kanatlı melek figürleri ve aralarına serpiştirilmiş rozet şeklinde yüzler ile dekorlanmıştır. Asmak için iki ucunda metal kancalar vardır. Alışılmadık derecede büyüktür ve benzerlerinden daha iyi dekore edildiği görülmektedir.

Başlangıçta Meryem Ana'ya adanmışlık nesnesi olarak ithal edilen devekuşu yumurtalarından esinlenilmiş, Ermeni zanaatkârlar tarafından yapılan liturjik yumurtalar sıklıkla serafim figürleri ve küçük haçlarla süslenmiştir. Bu tür yumurtalar özellikle kutsal mekanı ziyaret eden hacılar arasında oldukça popülerdi.

https://www.armenianmuseum.org/

Eser No: 14

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Ermeni Müzesi - Watertown, Amerika

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile süslenmiş sarı, kahverengi ve yeşil renkle boyanmış kanatlı serafim figürleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında metal bir kanca ve ona eklenmiş metal bir zincir yeralmaktadır.

https://www.armenianmuseum.org/

Eser No: 15

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Ermeni Müzesi - Watertown, Amerika

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan rengi haçlar ile süslenmiş sarı, kahverengi ve yeşil renkle boyanmış kanatlı serafim figürleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında metal bir kanca ve ona eklenmiş metal bir zincir yeralmaktadır.

https://www.armenianmuseum.org/

Eser No: 16

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Ermeni Müzesi - Watertown, Amerika

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Çeşitli figürlerle süslenmiş diğer yumurtaların aksine, bu yumurta berrak beyaz bir sır ve portakal kabuğu dokusuna sahiptir. Asmak için tam ortasında metal bir kanca ve ona eklenmiş metal bir zincir yeralmaktadır.

https://www.armenianmuseum.org/

Eser No: 17

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 19 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: İznik, 1555-1560

Bulunduğu Yer: The British Museum - London, Ingıltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Bölünmüş palmetlerle vurgulanan oval madalyonların içerisinde gri-yeşil, mangan, turkuaz, siyah, kobalt mavi boyalı çiçek figürleri ile dekorlanmıştır.

https://britishmuseum.org/

Eser No: 18

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik: 8.5 cm. Çap: 6.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: The British Museum - London, Ingıltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan haçlar ile çevrelenmiş sarı, kahverengi ve mavi renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.armenianmuseum.org/

Eser No: 19

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 24.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: İznik, 1575-1585

Bulunduğu Yer: The British Museum - London, Ingıltere

Fiziksel Özellikleri:
Küre formunda seramik cami askı süsü. Formun üst yarısında dekoratif sivri madalyonlar, tırtıklı palmetler ve lotuslardan oluşan bir kompozisyon bulunmaktadır. Siyah, mavi, kırmızı ve kobalt renkleri kullanılmıştır.Alt yarısı boş bırakılmıştır.

https://britishmuseum.org/

Eser No: 20

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük: 23 cm. Çap: 25,2 cm (gövde çapı)

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: The British Museum - London, Ingıltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile süslenmiştir. Sarı, kahverengi ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://britishmuseum.org/

Eser No: 21

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik: 10.1 cm. Çap: 8.2 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Royal Ontario Müzesi- Toronto, Kanada

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah haçlar ile süslenmiş sarı, siyah ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Üst ve alt kısmında düz bir hat oluşturan kuş motifleri yer almaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://rom.on.ca/

Eser No: 22

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: -- Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 17. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Newark Sanat Müzesi, New Jersey, Amerika Birleşik Devletleri

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sarı, mavi, kırmızı renkler kullanılarak bitkisel motifler ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.newarkmuseumart.org

Eser No: 23

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11,2 cm. Çap: 9,7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Joseon Royal Kiln Müzesi-Tokyo, Japonya

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile süslenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 230).

Eser No: 24

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 9 cm. Çap: 8.1 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Büyük melek figürlerini çevreleyen küçük melek figürleri de yer almaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 231).

Eser No: 25

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 7,7 cm. Çap: 7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 232).

Eser No: 26

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8.4 cm. Çap: 7.8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 233).

Eser No: 27

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,8 cm. Çap: 7.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 234).

Eser No: 28

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8.3 cm. Çap: 7.4 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 237).

Eser No: 29

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11,3 cm. Çap: 8.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen küçük melek başları ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 238).

Eser No: 30

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 9.7 cm. Çap: 8.9 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 239).

Eser No: 31

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,9 cm. Çap: 8.8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve turkuaz renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen küçük çiçek motifleri ile süslenmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 240).

Eser No: 32

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10.3 cm. Çap: 9.9 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş siyah, sarı ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 241).

Eser No: 33

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,9 cm. Çap: 8.8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Form sarı bir kuşakla dikey olarak iki eşit parçaya bölünmüştür.Alt ve üst bölümde dörder adet siyah, sarı, kırmızı ve yeşil renklerle boyanmış kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen küçük çiçek ve haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 242).

Eser No: 34

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik: 15.5 cm. Çap: 12.7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Portland Müzesi -
Maine , ABD

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kahverengi, açık mavi, kobalt mavi, kırmızı ve yeşil renklerle boyanmış bitkisel figürler ile dekore edilmiştir. Asmak için ortasında delik bulunmaktadır.

http://www.portlandartmuseum.us/

Eser No: 35

Eser adı: Seramik Kilise Topu

Ölçüleri: Yükseklik: 13.5 cm. Çap: 10 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Fransa Ermeni Müzesi

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda kilise topu. Mavi ve kırmızı renkli haçlar ile süslenmiş siyah, mavi, türkuaz ve sarı renklerle boyanmış kanatlı serafim figürleri ile dekore edilmiştir. Benzerlerinde daha büyük olan bu "kilise yumurtası"nda bulunan üç melek ve altı haç ile çevrili büyük melek figürü Başmelek Gabriel'i temsil eder.

https://www.le-maf.com/

Eser No: 36

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,1 cm. Çap: 8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Fransa Ermeni Müzesi

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve mavi renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.le-maf.com/

Eser No: 37

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,9 cm. Çap: 9 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Fransa Ermeni Müzesi

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda askı süsü. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.le-maf.com/

Eser No: 38

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 14,6 cm. Çap: 10 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Fransa Ermeni Müzesi

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Metal bir tabana monte edilmiştir.

https://www.le-maf.com/

Eser No: 39

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,1 cm. Çap: 7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Fransa Ermeni Müzesi

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda kilise topu. Siyah, sarı, ve mavi renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekorlanmıştır. Metal bir tabana monte edilmiştir.

https://www.le-maf.com/

Eser No: 40

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 48 cm (metal aksesuarlar ile birlikte).

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Fransa Ermeni Müzesi

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Seramik yumurta tam ortasındaki delikten geçen metal kanca ile kilisenin tavanına asılırdı. Ajur kasesinedeki yağa daldırılan fitil hiç sönmeyecekmiş gibi sonsuz bir ışıkla parlardı. Bu kandillerin örneklerini Kudüs'teki Saint Jacques Katedrali'nde görüyoruz.

https://www.le-maf.com/

Eser No: 41

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Benaki Müzesi, Atina - Yunanistan

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Tek renk kobalt mavi kullanılmıştır. Üzerinde stilize edilmiş bitkisel ve hayvansal motifler ile birlikte haç motifleri yer almaktadır.

http://www.ceramopolis.com/

Eser No: 42

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Benaki Müzesi, Atina - Yunanistan

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen küçük melek başları ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

http://www.ceramopolis.com/

Eser No: 43

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Arkeoloji Müzesi, Selanik - Yunanistan

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

http://www.ceramopolis.com/

Eser No: 44

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,3 cm. Çap: 7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Çinili Köşk Müzesi, İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, silindir formlu asılı süs eşyası. Sıraltında mavinin tonları ile bezenen motiflerin konturları siyah renktedir. Üzerinde dönüşümlü sıralanan içleri taramalı ve stilize çiçek süslemeli şemseyi andıran madalyonlar yer alır. Deliklerin etrafı da üç yarım madalyon ile süslüdür. Deliklerin içinden asmak için kordon geçirilmiştir (Tengiz, 2012: 53)

Eser No: 45

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,7 cm. Çap: 7,7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Çinili Köşk Müzesi, İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru ve mavi renkte bitkisel motifler ile dekore edilmiştir. Ayrıca Ermenice bir yazı şeridi ile çevrilmiştir. Ermeni kilisesinde kullanılmak için tasarlandığı düşünülmektedir (Tengiz, 2012: 51).

Eser No: 46

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 7,9 cm. Çap: 7,2 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Çinili Köşk Müzesi, İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı şeffaf sırlı, yumurta biçiminde askı süsü. Altta ve üstte birer delikli olup, delikler metal aplikelerle kapatılmış, uçlarında kanca ve zincir yer almaktadır. Sıraltında kobalt mavisi, sarı, yeşil, mangan moru ve konturlarda siyah kullanılarak oluşturulan çiçek ve yapraklarla süslü spiral dallar, tüm tüzeyi kaplamaktadır (Tengiz, 2012: 55).

Eser No: 47

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 7,9 cm Çap: 6,7 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Philadelphia Müzesi - ABD

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.philamuseum.org/

Eser No: 48

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Alex and Marie Manoogian Museum, Southfield, Michigan - ABD

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mesih Çocuğunu tutan Meryem Ana ve onları koruyan çeşitli büyüklükte serafimler tasvir edilmiştir. Küçük mangan moru haçlar ortadaki figürleri çevrelemektedir. Siyah, sarı, mavi ve yeşil renkler kullanılmıştır. Benzer seramik yumurta örnekleri Amerikan, Avrupa ve Orta Doğu koleksiyonlarında bulunmaktadır.

Üzerinde ise ‘Burası Kütahya halkının doğum yeridir ve bu küre Kütahya Apraham’dan bir hatıradır. O Tanrı'nın Kutsal Annesidir’ yazmaktadır.

https://www.manoogianmuseum.com/

Eser No: 49

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Erivan, Devlet Tarih Müzesi – Ermenistan

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyaları. Turkuaz, sarı, yeşil ve siyah ile boyanmışlardır. Üç tanesinin üzerinde yeşil, sarı, siyah ve mangan moru ile boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen haç motifleri yer almaktadır. Bir tanesinde mavi stilize bitkisel motifli rozetler ile dekorlanmıştır ve aralara haç motifleri yerleştirilmiştir. Asmak için tam ortadan delinmiş ve metal kanca geçirilmiştir.

Fotoğraf: Gülbenkian Vakfı Arşivi

https://historymuseum.am/

Eser No: 50

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 9,4 cm. Çap:7,8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi – İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi ile boyanmış aralarındaki boşluklar olan üç büyük stilize çiçek motifi ile dekorlanmıştır. Ve onları çevreleyen haç motifleri yer almaktadır. Asmak için tam ortadan delinmiştir (Bilgi, Vermeersch, 2018: 244).

Eser No: 51

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,8 cm. Çap:9,4 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi – İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavisi, mangan moru, kırmızı, yeşil ve siyah ile boyanmıştır. Gövdenin etrafında kobalt mavisi bir bant üzerinde dört adet madalyon yer alır. Madalyonlar beyaz bir zemin üzerinde çiçek buketleri ile bezenmiştir. Ve üç açıklığın her birinin etrafı mangan moru haç motifleri ile süslenmiştir.. Asmak için tam ortadan delinmiştir (Bilgi, Vermeersch, 2018: 245).

Eser No: 52

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 19,3 cm. Çap:19,3 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl başı

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi, turkuaz, koyu kırmızı, yeşil ve siyah ile boyanmıştır. Gövde her iki ucunda daha küçük madalyonlara birleştirilmiş dört büyük madalyon ile dikey olarak bölünmüştür. Madalyonlar kobalt mavisi bir zeminde düğümlü turkuaz bantlar ve dolu hatayi çiçekleri ile bezenmiştir. Madalyonlar arasında kırmızı bantlarla birbirine bağlanmış rumi ve palmet motifleri vardır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 436).

Eser No: 53

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,5 cm. Çap:9,8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyılın ikinci yarısı

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi – İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi ile boyanmıştır. Merkezin etrafında noktalarda Lale ve çift çiçeklerle zikzak bir bant vardır. Aralarında Üçgen motifler ve dönüşümlü olarak düzenlenmiş kıvrımlı yapraklar vardır. Her açıklığın etrafında sırasıyla bir halka, spiraller, paneller, yonca ve üçgen içeren dört bant vardır. Asmak için tam ortadan delinmiştir (Bilgi, Vermeersch, 2018: 246 - 247).

Eser No: 54

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 30,48 cm. Çap:38,1 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Los Angeles County Museum of Art - ABD

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Beyaz zemin üzerine turkuaz, ve kobalt mavisi renkler kullanılmıştır. Formun üzerinde birbirine geçmiş dallar, hançer yaprakları, hatai ve goncagüllerden oluşan bir kompozisyon yer almaktadır.

https://collections.lacma.org/

Eser No: 55

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 9,4 cm. Çap:7,8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi – İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi ile boyanmıştır. Süslemenin yüzeyi, Rumi motifleri, palmet, lotus çiçekleri ve küçük yaprak motifleri taşıyan birbirine bağlı dallarla doludur. Bu kompozisyon, Bursa'da Şehzade Ahmed'in mezarında bulunan 1512 - 1513 tarihli bordür çinilerine benzerlik göstermektedir. Asmak için tam ortadan delinmiştir. (bkz.Atasoy ve Raby 1989, s.99, no:102 - 103). (Bilgi, Vermeersch, 2018: 433).

Eser No: 56

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 22 cm. Çap:21,8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi – İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi ile boyanmıştır. Tüm yüzey, birbirine düğümlü büyük madalyonlarla kaplıdır. Madalyonlar üç sıra halinde düzenlenmiştir. Daha büyük orta madalyonlar rumi dalları ve kobalt mavisi zemin üzerinde hatayi çiçekleri ile dekorlanmıştır. Küçük madalyonların içerisinde ise çiçek buketleri yer almaktadır. Madalyonlar arasında hatayi çiçekleri ve tek bir sap üzerinde karanfiller bulunur. Üstte ve altta bir rozet çiçeği vardır. Asmak için tam ortasında delik ve metal kanca bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 434).

Eser No: 57

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 21,6 cm. Çap:22,7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sadberk Hanım Müzesi – İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi, turkuaz, koyu kırmızı, sarı, mangan moru ve siyah ile boyanmıştır. Gövdenin etrafında turkuaz bir zeminde çift rozet çiçeklerle dolu bir taraklı madalyon grubu vardır. Hatayi tomurcukları madalyonlar arasında motifleri üstten ve alttan birbirine bağlayan bir kaynak gibidir. Her iki açıklığı da çevreleyen ve kompozit bir çiçeğin görünümünü vermek için birleştirilen üç rozet ve yaprak motifi bulunmaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 435).

Eser No: 58

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: -. Çap:-

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Kahire Kıpti Müzesi – Mısır

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi ile dekore edilmiştir. Gövdenin üzerinde birbirine geçmiş bitkisel motifler yer almaktadır. Asmak için üzerine metal bir kafes geçirilmiştir.

http://www.coptic-cairo.com/

Eser No: 59

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - cm. Çap: - cm.

Üretim Yeri ve Yılı: İznik, 16. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Angewandte Kunst Müzesi, Frankfurt - Almanya

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küre formunda asılı süs eşyası. Sır altındaki boyamalar koyu kırmızı, kobalt mavi ve yeşil renklerdedir. Ve kontürleri siyahtır. Gövde yatay olarak iki eşit parçaya bölünmüş ve üst yarım küresi dekorlanmıştır. Tüm yüzeyi kaplayan birbirine geçmiş bulut motiflerinden oluşan bir kompozisyon bulunmaktadır. Asmak için tam ortasından delinmiştir.

(Görsel ve bilgiler Erdinç Bakla web sayfası arşivinden alınmıştır).

Eser No: 60

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: -. Çap:-

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Lyon Güzel Sanatlar Müzesi - Fransa

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavi ve mangan moru ile dekore edilmiştir. Kontürler siyahtır. Mangan moru haçlar ile süslenmiş siyah ve mavi renklerle boyanmış kanatlı serafim figürleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.mba-lyon.fr/

Eser No: 61

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - cm. Çap: - cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Gemeentemuseum Den Haag, Lahey - Hollanda

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Türkuaz ve siyah ile dekore edilmiştir. Türkuaz zemin üzerine siyah renkte çizilmiş kanatlı serafim figürleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.kunstmuseum.nl/

Eser No: 62

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - cm. Çap: - cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Berlin Devlet Müzeleri, Berlin - Almanya

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında bezemeler sarı, yeşil ve mangan moru renklerde olup, konturları siyahtır. Gövde üç serafim ve onları çevreleyen haç motifleri ile bezelidir. Asmak için tam ortasında delik vardır.

https://www.smb.museum/

Eser No: 63

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8 cm. Çap: 7.6 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Royal Ontario Müzesi-Toronto, Kanada

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile süslenmiş sarı, kahverengi ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://rom.on.ca/

2.2. Müzayede Evlerindeki Eserler

Bu bölümde dünyanın ünlü müzayede evlerinde yer alan eserler incelenmiş ve yirmi üç adet örneğe ulaşılmıştır.

Eser No: 64 a-b

Eser adı: Hat Bezemeli 2 adet Cami Askı Topu

Ölçüleri: Yük.: 28 cm. En geniş çap: 25cm. Zincir ve püskül ile birlikte yükseklik 83 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Sıraltı tekniği ile yapılmış büyük oval form. Üst ve altta iki pirinç parça bulunmaktadır, üst kısmı asmak için uzun zincirli, alt kısmı altın püsküllü, iki sıra damgalı. Kaligrafi yazıtlı turkuaz bir sır altında siyah renkte dekore edilmiştir ve Abdülmecid Tuğrası yer almaktadır. (r.1839-1861)
Kur'an, bölüm 21 (El-Anbiya), 107. ayeti;
Allah yalla talalahu 'Tanrı, Yüceliği yüce' Muhammed 'aleyhi el-salam,
'Muhammed barış onun üzerine olsun'.
Abu bakr, radi Allah 'anhu 'Ebu Bekir, Allah ondan razı olsun'.
'Omar radi allah' anhu 'Omar, Tanrı ondan razı olsun '.
Osman radi allah 'anhu th Osman, Tanrı ondan razı olsun '.
Radi Ali radi Allah 'anhu' Ali, Tanrı ondan razı olsun '.
Hasan radi Allah 'anhu 'Hasan, Tanrı ondan razı olsun'.
Husayn radi Allah 'anhu 'Hüseyin, Tanrı ondan razı olsun

https://sothebyshome.com/'

Eser No: 65

Eser adı: Cami Askı Süsleri (7 adet)

Ölçüleri Büyük süsleme: Yük: 12 cm.
Mavi ve beyaz çift: Yük: 9 cm.
Dört adet çok renkli süsler: Yük: 6 cm.; Yük: 6.5 cm. Çap 7.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Üç adet büyük boy seramik askı süsü; Mavi - beyaz renklidir. Altı Ortodoks haçı arasında her biri altı kanatlı üç serafim yer almaktadır. Aralarına çiçek motifleri yerleştirilmiştir.
Dört adet küçük boy askı süsü; siyah, mavi, yeşil, sarı ve mor tonlarında serafims ve Ortodoks haçları ile dekore edilmiştir ve metalik kancalarla asılmıştır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 66

Eser adı: Cami Askı Topu

Ölçüleri: Çap: 20,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, sıraltı tekniği ile yapılmış büyük oval form. Mavi bir zeminle ayrılmış gövde üzerinde koyu mavi, turkuaz ve kırmızıyla boyanmış birbirine geçen palmetler ve arabesklerden oluşan iki bant yer almaktadır. Üstte ve altta ise sert yapraklardan oluşan küçük bantlar bulunmaktadır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 67

Eser adı: Seramik Yumurta Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik 8.5cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Artcurial müzayede evi – Paris, Fransa

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında bezemeler sarı, yeşil ve mangan moru renklerde olup, konturları siyahtır. Gövde üç serafim ve onları çevreleyen haç motifleri ile bezelidir. Asmak için tam ortasında delik vardır.

https://www.artcurial.com/

Eser No: 68

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Çap: 11,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Christie's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Her iki ucunda delik bulunan tipik yumurta şeklindeki form yatayda sarı bir şerit ile tam ortadan ikiye ayırılmıştır. Üst ve alt bölümde dörder adet yeşil, sarı, koyu kırmızı, mangan moru ve siyah boya ile dekorlanmış kanatlı kerubin motifleri yer almaktadır. Bu figürleri dönüşümlü olarak haçlar ve basitleştirilmiş çiçek desenleri ile çevrelemektedir. Benzer bir örneği günümüzde İstnabul'daki Sadberk Hanım Müzesi'nde bulunmaktadır.

https://www.christies.com/

Eser No: 69

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik 10.5cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18.-19. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Mallams müzayede evi – United Kingdom

Fiziksel Özellikleri:
Asılı süs eşyası, mangan rengi haçları ile süslenmiş Sarı, kahverengi ve yeşil renkle boyanmış kanatlı serafim figürleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında metal bir kanca yeralmaktadır.

https://www.mallams.co.uk/

Eser No: 70

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 12.8 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Christie's Müzayede Evi - Londra

Fiziksel Özellikleri:
Sıraltı tekniği ile yapılmış askı süsü. Her iki ucundan delinmiş tipik yumurta şeklindedir. Kobalt mavisi, yeşil, sarı, mangan moru ve siyah renkte dekorlanmıştır. Kobalt mavisi ile boyanmış büyük haç motifleri ve onları çevreleyen yeşil küçük haçlar bulunmaktadır. Ortada ise bitkisel motiflerle bezeli bir melek figürü resmedilmiştir.

https://www.christies.com/

Eser No: 71

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Christie's Müzayede Evi - Londra

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, sıraltı tekniği ile yapılmış askı süsü. Sarı ve mangan moru, turkuaz ve siyah renkler kullanılmıştır. İki yüzünde serafim ve çapraz haç motifleriyle süslenmiştir. Üst ve altı delinmiştir. Ve asmak için demir halkaları bulunmaktadır.

https://www.christies.com/

Eser No: 72

Eser adı: Mavi – Beyaz Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 13.2 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: İznik, 1575-1580

Bulunduğu Yer: Christie's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formunda askı süsü. Kobalt mavi büyük lotus desenleri ile bezenmiştir. Üst ve alttaki deliklerin etrafındaki mavi şeritlerin içerisinde stilize bulut motifleri yer almaktadır.

https://www.christies.com/

Eser No: 73

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11 cm., Çap: 8,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta şeklinde askı süsü. Yeşil, sarı ve kahverengi ile dekorlanmış dört serafim figürü ve onları çevreleyen sekiz adet stilize Ortodoks haçı yer almaktadır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 74

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 19 cm. Çap: 19 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda askı süsü. Kobalt mavisi, turkuaz, yeşil ve soluk kırmızı renkte boyanmış, birbirine kenetlenmiş kayış örgüsü, palmetler ve bölünmüş yaprak kartuşları ile süslenmiştir. Özdeş bir Kütahya askı süsü, Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul'dadır (bkz. İstanbul 1989, s.134).

https://sothebyshome.com/

Eser No: 75

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Çap: 19 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formlu askı süsü. Siyah ve kobalt mavisinin farklı tonlarında dekorlanmıştır. Tüm yüzeyi kaplayan kabartma boyalı mavi palmet ve rozet madalyonlar yer almaktadır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 76

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik 6.5cm.; Çap 7.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. Yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik ve zincir bulunmaktadır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 77

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Çap: 16.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formlu askı süsü. Titreşimli 'rumi' motifleri, palmetleri ve lotus çiçekleri ile tasarlanmış kompozisyon kobalt mavisi ile dekorlanmıştır. Asmak için tam ortasından delik açılmış ve kalın bir kordon geçirilmiştir. Benzer bir Kütahya asma süsü, Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul'dadır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 78

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yük: 18 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 1560

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mavi ve beyaz olarak adlandırılan grubun güzel bir örneğidir. Kobalt mavisi boyalı lotus çiçekleri ile dekorlanmıştır.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 79

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 13.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formunda askı süsü. Mavi boya ile dekorlanmış dört serafim figürü ve onları çevreleyen sekiz adet stilize Ortodoks haçı yer almaktadır. Asmak için tam ortasında delik vardır**.**

https://sothebyshome.com/

Eser No: 80

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Çap: 20.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Sotheby's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Koyu mavi, turkuaz ve kırmızıyla boyanmış formun, mavi bir zemine ayrılmış, birbirine geçen palmetler ve arabesklerden oluşan iki bant ile üstte ve altta sert yaprakların küçük bantları yer almaktadır. Alt kısmına kaide şeklinde bir metal taban eklenmiştir.

https://sothebyshome.com/

Eser No: 81

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8 cm. Çap: 7.6 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Artcurial Müzayede Evi – Paris, Fransa

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru haçlar ile çevrelenmiş sarı, kahverengi ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında açılan delikten bir kordon geçirilmiştir.

https://www.artcurial.com/

Eser No: 82

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11,5 cm. Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Roseberys Müzayede Evi Londra - İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, mavi ve kahverengi ile boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.roseberys.co.uk/

Eser No: 83

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 13 cm Çap: 10 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: : ePaiLive Müzayede Evi, Çin

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Birbirine bağlı dallardan oluşan kompozisyon kobalt mavisi çiçek motifleri ile dekorlanmıştır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.epailive.com/

Eser No: 84

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 13,7 cm. Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Christie's Müzayede Evi - Londra, İngiltere

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, yeşil ve sarı ile boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik ve metal kanca bulunmaktadır.

https://www.christies.com/

Eser No: 85

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - Çap:31 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyılın ikinci yarısı

Bulunduğu Yer: Çukurcuma Müzayede, İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küre şeklinde asılı süs eşyası. Sarı, yeşil, kiremit kırmızısı, kobalt mavi, türkuaz ve siyah renkler kullanılarak dekorlanmıştır. Sıralı çiçek motifleri ile bezeli, göbekte Mekke ve Medine tasfirlerinin yanı sıra siyah çiçek şeklindeki rozetlerin içerisinde Arap harfleriyle dört büyük halifenin isimleri yazılıdır. Asmak için tam ortadan delinmiştir.

http://cukurcumamuzayede.com/

Eser No: 86

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük: 12 cm. Çap: 10 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Eker Müzayede Evi, İstanbul - Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Türkuaz ve siyah ile dekore edilmiştir. Türkuaz zemin üzerine siyah renkte çizilmiş kanatlı serafim figürleri ve onları çevreleyen haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.ekergallery.com/

2.3. Özel Koleksiyonlardaki Eserler

Bu bölümde dünyanın çeşitli ülkelerindeki özel koleksiyonlarda yer alan eserler incelenmiş ve kırk iki adet örneğe ulaşılmıştır.

Eser No: 87

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 15 cm, Çap: 20 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Kiremit rengi kartuşlar içerisinde bitkisel motifler ile bezenmiş, gövde ortasında kuşak halinde eski Türkçe ile "Besmele-i Şerif, Allah, Hz.Muhammed, Hz.Ebubekir, Hz.Ömer, Hz.Osman, Hz.Ali, Hz.Hasan ve Hz.Hüseyin" yazılıdır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 88

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 16 cm, Çap: 25 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Kobalt mavi zemin üzerine turkuaz, krem ve mercan renkli çiçek motifleri bulunan rozetler yer almaktadır. Rozetlerin arasında dikey olarak turkuaz zeminli sütünlar bulunur. Bu sütunların içerisinde beyaz yapraklar yer almaktadır. Alt ve üst kısımda metal parçaları çevreleyen yeşil ve mercan rengi birbirine geçmiş kafes şeklinde bir kompozisyon yer almaktadır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 89

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 22 cm, Çap: 13 cm

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete
Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formlu askı süsü. Turkuaz zemin üzerine kafesler ile birbirine bağlanmış baklava formlu kartuşlar içerisinde bitkisel bezemeler ile dekore edilmiştir. Kobalt mavi, türkuaz, mercan kırmızısı ve mangan moru kullanılarak dekorlanmıştır. Asmak için tam ortasından delinerek metal bir kanca geçirilmiştir. Alt ve üstünde halkalar bulunmaktadır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 90

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 30 cm. (metal aksam ve püskül ile birlikte), Çap: 13 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete
Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Kobalt mavi zemin üzerine turkuaz, krem ve mercan kırmızısı renkli hançer yaprakları, hatailer ve goncagül motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasından delinerek metal bir kanca geçirilmiştir. Alt ve üstünde halkalar bulunmaktadır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 91

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 120 cm. (metal aksam ile birlikte), Çap: 40 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formunda askı süsü. Dört adet Bulut şeklindeki kobalt mavi zeminli madalyonlar içinde beyaz mine çiçekleri ile bezenmiştir. Madalyonların arasında ise turkuaz ve mercan kırmızısı karanfiller yer almaktadır. Asmak için tam ortasından delinerek metal bir kanca geçirilmiştir. Alt ve üstünde halkalar bulunmaktadır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2019 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 92

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 53 cm. (metal aksam ile birlikte), Çap: 22 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Gövde yüzeyinde turkuaz zemin üzerine krem renkle kıtaların resmedildiği, eski Türkçe kıta isimlerinin yer aldığı, dünya atlası resmedilmiştir.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2019 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 93

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 27 cm. (metal aksam ile birlikte), Çap: 18 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Krem renk zemin üzerine turkuaz, kobalt mavi ve mercan rengi zengin bitkisel süslemeler ile dekore edilmiş, gövde yüzeyi birbirini takip eden kartuşlar içerisinde eski Türkçe "Allah, Hz. Muhammed, Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin" yazılıdır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2019 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 94

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 30 cm. (metal aksam ve püskül ile birlikte), Çap: 20 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, küresel formda askı süsü. Turkuaz zemin üzerine krem, sarı, kobalt mavi ve mercan renkli bitkisel motifler ile bezenmiş, orta kısmında pirinç bir kuşak üzerine eski Türkçe "Fatiha Suresi" yazılıdır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2019 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 95

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 35 cm. (metal aksam ile birlikte), Çap: 22 cm.

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete
Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formlu askı süsü. Krem rengi zemin üzerine alt ve üst kısımlarda turkuaz, yeşil, kobalt mavi ve mercan renkli bitkisel motifler ile dekore edilmiştir. Orta bölümde ise eski Türkçe ile dört adet "Ya Malik-ül Mülk" yazılıdır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 96

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 26 cm. (metal aksam ve püskül ile birlikte), Çap: 18 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete
Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formlu askı süsü. Krem zemin üzerine alt ve üst kısımları kobalt mavi ve turkuaz bitkisel desenlerle dekorlanmıştır. Orta bölümde ise eski Türkçe ile dört adet "Besmele-i Şerif" yazılıdır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 97

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 24 cm. Çap: 23 cm.

Üretim Yeri ve Yılı : Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete
Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formlu askı süsü. Tüm yüzeyi turkuaz ve kobalt mavi bitkisel motifler ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 98

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 25 cm.,Çap: 26 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Geri Benardete
Osmanlı Seramikleri Özel Koleksiyonu - İstanbul

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, yumurta formlu askı süsü. Krem zemin üzerine ve kızıl kahverengi madalyonlar içerisinde çok renkli bitkisel motifler ile dekore edilmiştir. Orta bölümdeki kuşakta ise eski Türkçe Kur'an'dan ayetler yazılıdır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

(Görsel ve bilgiler Beyaz Müzayede Evi 2017 Katoloğu'ndan alınmıştır).

Eser No: 99

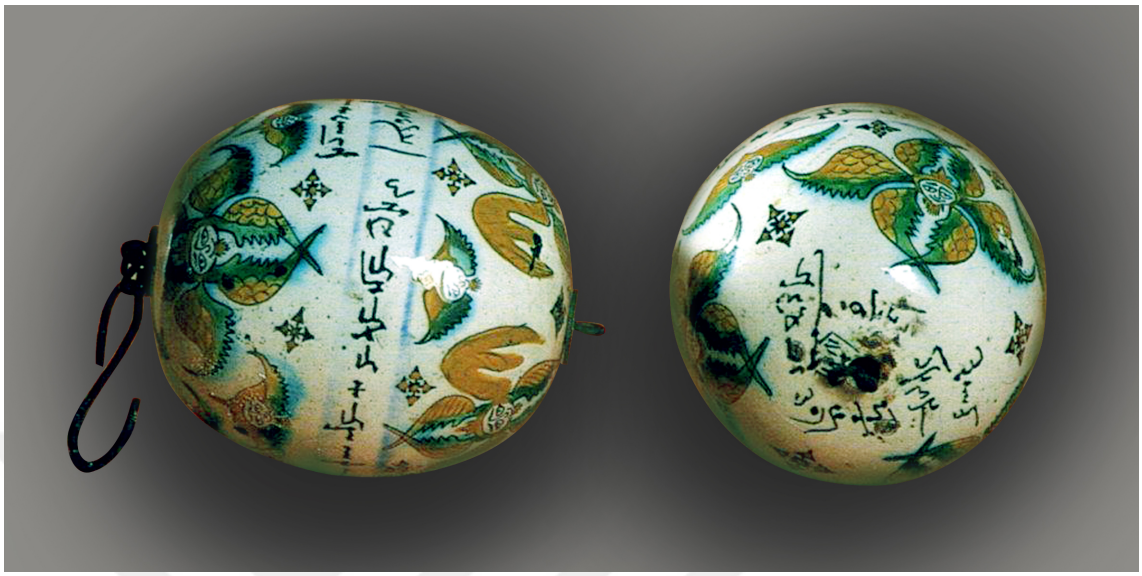

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Çap: 22.5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 1739 - 1740

Bulunduğu Yer: Surp Hagop (St. James) Manastırı Patrikhanesi Koleksiyonu, Kudüs - İsrail

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Hıristiyan teolojisine göre serafim en üst sıradaki meleklerdir. Ve sıklıkla Kütahya'da yapılan ve lambaların üstündeki zincirlere asılan askı süslerinde kullanılmışlardır. Surp Hagop Manastırı Patrikhanesi Koleksiyonunda bulunan bu örnek de farklı büyüklüklerdeki serafim ve haç figürleri ile dekore edilmiştir ve 1739 yılından kalma bir Ermeni yazıtına sahiptir. Bir hacı tarafından Kudüs'teki Kutsal Başmelekler Kilisesi'ne (Deir Al-Zeitoun) yazılmış özverili Ermeni tarihini anlatan yazılar yer almaktadır (Bilgi, Vermeersch, 2018: 83).

Eser No: 100

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: - Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel Koleksiyon, Atina - Yunanistan

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

http://www.ceramopolis.com/

Eser No: 101

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: - Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel Koleksiyon, Atina - Yunanistan

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli,, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve yeşil renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

http://www.ceramopolis.com/

Eser No: 102

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 9,5 cm Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: : Dr Venetia Newall koleksiyonu - Amerika Birleşik Devletleri.

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru ve turkuaz ile boyanmış serafim figürleri ve haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik ve metal kanca bulunmaktadır. Metal bir ayak üzerine yerleştirilmiştir.

https://www.woolleyandwallis.cn.com/

Eser No: 103

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,5 cm. Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mangan moru ve mavi ile boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik ve metal kanca bulunmaktadır.

https://www.woolleyandwallis.cn.com/

Eser No: 104

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 20 cm Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: : Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mavi, kırmızı ve türkuaz ile dekorlanmıştır. Stilize edilmiş yaprak ve kanat motiflerini ortasına yerleştirilmiş melek başı figürleri ve haç motifleri yer almaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.woolleyandwallis.cn.com/

Eser No: 105

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8 cm. Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Dr Venetia Newall koleksiyonu - Amerika Birleşik Devletleri.

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mavi, turkuaz ve mangan moru ile boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır ve ahşap bir kaide üzerine yerleştirilmiştir.

https://www.woolleyandwallis.cn.com/

Eser No: 106

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 21 cm.

Üretim Yeri: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: : Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mavi, lacivert, kırmızı ve yeşil ile dekorlanmıştır. Stilize edilmiş bitkisel motiflerle dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.nevmuzayedecilik.com/

Eser No: 107

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 13 cm.

Üretim Yeri: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mavi, turkuaz, sarı ve siyah ile boyanmıştır. Stilize bitkisel motiflerle dekore edilmiştir. Ortadan geçen kuşağın üzeri dualarla bezelidir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.nevmuzayedecilik.com/

Eser No: 108

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yük.: 22 cm. Çapı: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, mavi, kırmızı ve yeşil ile dekorlanmıştır. Bir tanesinde mevlevi temalı bir kompozisyon, diğerinde ise Mekke konulu bir kompozisyon yer almaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.nevmuzayedecilik.com/

Eser No: 109

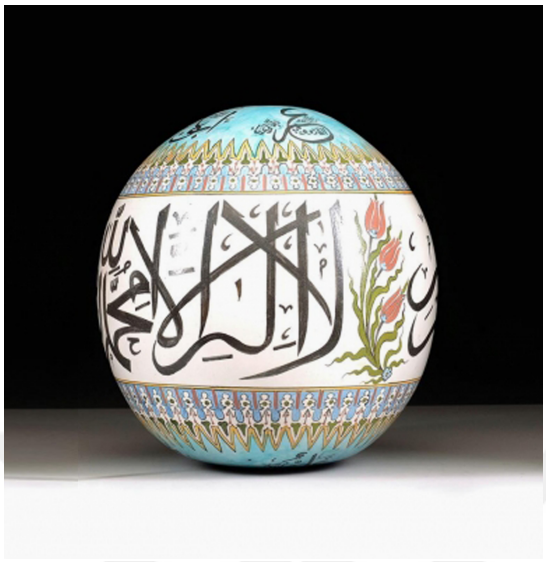

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Çap: 40 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: : Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Mavi, turkuaz, sarı, yeşil, kırmızı ve siyah ile boyanmıştır. Stilize bitkisel motiflerle dekore edilmiştir. Ortadan geçen kuşağın üzeri dualarla bezelidir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.nevmuzayedecilik.com/

Eser No: 110

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Çap: 50 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Üzerinde turkuaz, sarı ve siyah ile boyanmış dünya haritası yer almaktadır. Ülkelerin adları arapça olarak yazılmıştır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.nevmuzayedecilik.com/

Eser No: 111

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 19 cm. (büyük), yükseklik:10 cm. (küçük)

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: : Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Turkuaz, sarı, mangan moru ve siyah ile boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.nevmuzayedecilik.com/

Eser No: 112

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11,2 cm. Çap: 9 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda askı süsü. Yeşil, sarı, siyah renkte boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 59).

Eser No: 113

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,5 cm. Çap: 7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Yeşil, sarı, siyah renkte boyanmış serafim figürleri ve onları çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır. Alt ve üstte metal kancalar ile uzun bir püskülü bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 60).

Eser No: 114

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11,5 cm. Çap: 8,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Firuze sırlıdır. Sır altında bezemeler siyah konturla yapılmıştır. Gövde üç serafim ve onları çevreleyen haç motifleri ile bezelidir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır. Deliklerin kenarı metal parçalarla çevrilidir. Ve uzun bir püskülü bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 61).

Eser No: 115

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,8 cm. Çap: 8.4 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Yumurta sarı renkte ince bir kuşakla yatay olarak ikiye bölünmüştür. Üst ve alt bölümde siyah, sarı, kırmızı ve yeşil renklerle boyanmış toplam sekiz adet kanatlı kerubin figürü çizilmiştir. Ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru küçük haç motifleri bulunmaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır. Benzer örnekleri İstanbul Sadberk hanım müzesi ve Londra Christie's Müzayede Evi'nde bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 62).

Eser No: 116

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 7.8 cm. Çap: 7.2 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altındaki bezemeler kobalt mavisi ve mangan moru renklerde yapılmıştır. Gövde üç rozet çiçek ve mor çiçekli dallar ile dönüşümlü olarak bezelidir. Yer yer renk akmaları mevcuttur. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 62).

Eser No: 117

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 15,3 cm. Çap: 11 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Bir ucunda pişme sırasında kullanılan fırın içi desteğinin izleri mevcuttur. Dekorsuzdur. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 63).

Eser No: 118

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 13.5 cm. Çap: 11.2 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, koyu yeşil renk sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Üzeri bezemesizdir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 63).

Eser No: 119

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 14,5 cm. Çap: 13 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında bezemeler mavi, sarı, koyu yeşil ve kırmızı renklerdedir. Ve konturleri siyahtır. Gövdenin alt ve üst kısmında kıvrık dallar üzerinde rozet çiçek ve lale motifli bezemeler görülür. Orta bölümü dolanan kuşakta Arap harfleriyle 'Bismillahirrahmenirrahim – Allah – La ilahe illallah Muhammeden Resulallah – Muhammed' yazılıdır, aralarda yine lale ve karanfil motifleri yer alır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 204).

Eser No: 120

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 25,5 cm. Çap: 25,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyasının üzerine dünya haritası çizilmiştir. Sır altında firuze, kobalt mavisi, sarı, yeşil ve toprak kırmızısı renkleri kullanılmıştır. Konturlar ve üzerindeki yazılar siyahtır. Gövde üzerinde dikdörtgen kartuş içerisinde Arap harfleriyle 'Bursa Valisi Hasani Bey Efendi Hazretlerinin Kütahya ziyartetleri hatırası sene-i milliye 1327' yazılı kitabe yer almaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 205).

Eser No: 121

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 28 cm. Çap: 23,4 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, koyu yeşil renk sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Kobalt mavisi, koyu yeşil, firuze, sarı, kırmızı ve siyah ile boyanmıştır. Ortada bütün gövdeyi çevreleyen geniş kuşakta üç adet koyu yeşil zeminli kartuş içinde ta'lik hatlı bir yazıt yer alır;

Kıl kerem ya Hazret-i Sultan Mevlana meded
Her zaman tac-u hayailm Kul hu vallahu ehad
Hemen ayn-ı Muhammed'le Ali'dir Şems-ü Mevlana

Anlamı; Ey Sultan Mevlana Hazretleri yetiş
Başımın tacı, hayalim her zaman (De ki O Allah birdir)
Elbet Hazret-i Muhammed ve Hazret-i Ali ile Şems ve Mevlana aynıdır.

Kuşağın altında ve üstünde sekiz adet sehpa ve destarlı mevlevi sikkesi yer alır. Aralarında ise yine sekiz adet firuze zeminli yuvarlak madalyon içerisinde 'Allah', Muhammed, Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Hasan, Hüseyin, isimleri görülür. Askı süsünün deliklerinin kenarı stilize bitki motifli kuşakla bezelidir. Benzer bir askı süsü Kütahya Çini Müzesi'nde bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 203).

Eser No: 122

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 11,8 cm. Çap: 13,8 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında kobalt mavisi, firuze, yeşil, sarı, toprak kırmızısı ve mangan moru renklerle boyanmıştır ve kontürler siyahtır. Uçlarından laleler, hatayi goncaları, testere dişi kenarlı yapraklar çıkan dal kıvrımları tüm yüzeyi sarmaktadır. İki uçtaki deliklerin etrafı zikzaglı geniş kuşaklarla çevrilidir.

Eser adı: Seramik Kandil

Ölçüleri: Yükseklik: 27 cm. Çap: 19 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
İç bükey ve ortası delik tabanlı, küresel gövdeli, yukarıya doğru genişleyen uzun boyunludur ve üç adet kulbu bulunmaktadır. Beyaz hamurlu, beyaz astarlı ve şeffaf sırlıdır. Sır altında kobalt mavisi, firuze, yeşil, sarı, toprak kırmızısı ve mangan moru renklerle boyanmıştır ve konturler siyahtır. Gövde üzerinde yaprak biçiminde üç madalyon içinde, Arap harfleriyle ‘Ya habibi unzur bihali / Ey sevgili halimi gözet’ yazılıdır. Araları lale, gül, bahar çiçekli dallar ve yapraklarla bezelidir. Boyun kısmında, çin bulutu kıvrımları ile birbirine bağlı madalyonlar içinde palmetler ve aralarında rozet çiçekler bulunmaktadır. Halkaların üç yüzünde de geometrik karakterli frizler yer almaktadır. Ağız kısmı restore edilmiştir (Bilgi, 2005: 202).

Eser No: 123

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 27,5 cm. Çap: 25,6 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında bezemeler açık ve koyu tonda kobalt mavi, koyu yeşil ve toprak kırmızısı renklerdedir. Ve kontürleri siyahtır. Bezemede İznik çinilerinde görülen süsleme kompozisyonu kullanılmıştır. İki uçtaki deliklerin çevresinde iri birer şakayık olup içleri bahar dallı, yeşil zeminli şeritten oluşan dört kollu yıldızla kuşatılmıştır. Yıldızların uçları ortada hatailerle birleşir ve dört adet şemse formunda madalyonları oluşturur. Madalyonların içi kırmızı sümbüllerle çevrelenmiş şakayık motifleri ile bezelidir. Asmak için tam ortasında delik ve püskülü bulunmaktadır (Bilgi, 2005: 205).

Eser No: 124

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 14 cm. Çap: 12,7 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyazbünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında boyamalar kobalt mavi, turkuaz ve yeşil renklerdedir. Ve kontürleri siyahtır. Eliptik gövdenin üzerinde kesişen palmet motifleri etrafında düğümlü, altı köşeli yıldızlar vardır. Üstte ve altta beş ve altı köşeli yıldızlardan oluşan geometrik bir kompozisyon bulunmaktadır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır. Çok benzer bir örneği Kütahya Kaditler Camisi'nde bulunmaktadır (Gök, 2015: 225).

Eser No: 125

Eser adı: İki adet Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 9,7 cm. Çap: 12 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 18. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında kobalt mavisi rengi ile boyanmıştır ve konturler siyahtır. Oval gövde dik çizgilerle dilimlere bölünmüştür. Bu dilimlerin üzerine iki sıra halinde diyagonal olarak eşit büyüklükte kareler yerleştirilmiştir. Ust ve altta yer alan deliklerin etrafında aynı dilimlerin ters şekilde boyandığı bantlar yer almaktadır. Zincirle asılmaktadır ve püskülü bulunmaktadır (Kürkman, 2005: 164)

Eser No: 126

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 8,5 cm. Çap: 8 cm

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, türkuaz ve sarı renklerle boyanmış üç adet kanatlı serafim figürleri ve onları çevreleyen mangan moru haçlar ile dekorlanmıştır. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır. Benzer bir örneği Kuveyt Ulusal Müzesi, Al-Sabah Koleksiyonu'nda bulunmaktadır (Gök, 2015: 223).

Eser No: 127

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 18,5 cm. Çap: 14,5 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astar, şeffaf sır, oval formda süs eşyası. Sır altında boyamalar koyu kırmızı ve yeşil renklerdedir. Ve konturleri siyahtır. Eliptik gövdenin üzerinde halatın geçmesi için üstte ve altta 1.8 cm çapında delikler vardır. Gövdenin ortasındaki beyaz, geniş bant üzerinde Arapça harfleri ile 'Bismillahirrahmanirrahim', Maşallah, Allah Celle celaluhu, Muhammed aleyhisselam er-Rıza ale'llah' yazılmıştır. Kavisli bant çizgilerinin etrafından kaynaklanan karanfiller, yapraklar ve ince noktalar vardır. Delikler büyük papatyalar tarafından vurgulanmaktadır. Benzer bir örneği Kütahya Çini Müzesi'nde bulunmaktadır (Gök, 2015: 224).

Eser No: 128

Eser adı: İki adet Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yükseklik: 10,6 cm. Çap: 8,9 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul- Türkiye

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında kobalt mavisi, koyu kırmızı, türkuaz ve mangan moru ile boyanmıştır ve kontürler siyahtır. Oval gövde üzerinde kesişen rumiler'den oluşan kartuşlar yer almaktadır. Kartuşlar gonca ve rozet çiçekleri ile süslenmiştir.. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır. Zincirle asılmıştır ve püskülü bulunmaktadır. Benzer bir örneği Kütahya Kaditler Camii'nde bulunmaktadır (Gök, 2015: 223).

Eser No: 129

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri : Yükseklik: 19,5 cm. Çap: 21 cm.

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 20. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Özel koleksiyon

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Sır altında boyamalar koyu kırmızı, kobalt mavi ve turkuaz renklerdedir. Ve kontürleri siyahtır. Eliptik gövdenin üzerinde palmetlerle biten ve rumi, hatayi ve palmet motifleriyle dolu güneş motifleri vardır. Aradaki boşluklarda birbirine bağlı palmet motifleri bulunmaktadır. Süslemenin üst ve alt kısmı, on noktalı yıldızları anımsatan stilize çiçek motifleriyle kaplıdır. Benzer bir örneği Kütahya Kaditler Camii'nde bulunmaktadır (Gök, 2015: 224).

Eser No: 130

Eser adı: Seramik Askı Süsü

Ölçüleri: Yük.: 8,5 cm. Çap: -

Üretim Yeri ve Yılı: Kütahya, 19. yüzyıl

Bulunduğu Yer: Dr Venetia Newall koleksiyonu - ABD

Fiziksel Özellikleri:
Beyaz bünyeli, beyaz astarlı, şeffaf sırlı, oval formda asılı süs eşyası. Siyah, sarı, ve turkuaz renklerle boyanmış üç adet kanatlı seraphim figürü ve onları dört tarafından çevreleyen mangan moru haç motifleri ile dekore edilmiştir. Asmak için tam ortasında delik bulunmaktadır.

https://www.the-saleroom.com/

3. BÖLÜM

18. YÜZYIL KÜTAHYA CAMİ ASKI TOPLARINDAN YOLA ÇIKARAK YENİ TASARIM ÖNERİLERİ VE ÜRETİM AŞAMALARI

3. BÖLÜM
18. YÜZYIL KÜTAHYA CAMİ ASKI TOPLARINDAN YOLA ÇIKARAK YENİ TASARIM ÖNERİLERİ VE ÜRETİM AŞAMALARI

3.1. Cami Askı Topu Üretim Aşamaları

Cami askı topları geçmişte hem müslüman, hem de ermeni dini yapılarında kandillerin tamamlayıcı bir parçası olarak özel üretilmiş formlardır. Kandiller ilk zamanlarda aydınlatma işlevini yerine getirmiş olsalar da zaman içerisinde süs eşyası olarak kullanılmaya başlamışlardır. Günümüzde de birçok Iznik ve Kütahya seramik formu gibi bu eserlerin de sadece dekoratif birer obje olarak kullanıldıklarını söylemek yanlış olmaz. Bu sebeple tezimde gelenekselden ilham alan ama aynı zamanda işlevi olan tasarımlar ortaya koymak amacıyla askı topları bir aydınlatma unsuru olarak tasarlanmıştır. Tasarım aşamasındaki ana fikir temelde aydınlatma olmakla birlikte dekoratif özelliğin de öne çıkarılması için çalışılmıştır.

Dünyanın çeşitli ülkelerindeki müzelerde ve özel koleksiyonlarda yer alan İznik ve Kütahya örnekleri üretim şekli, kullanılan motifler, renkler ve süsleme üslubu açısından büyük bir titizlikle incelendikten sonra tasarımlar üzerinde çalışmaya başlanmıştır.

Bu döneme ait ürünleri yeniden üretirken hammadde olarak döküm çamuru, astar ve Kütahya'da günümüzde de kullanılan sır altı çini boyaları ve kurşunlu çini sırı kullanılmıştır. Üretim yöntemi olarak ise alçı kalıp ile şekillendirme yöntemi tercih edilmiştir. Birçok çizgisel tasarım arasından seçtiğimiz tasarımlar üretmek istediğimiz boyutlarda ölçekli olarak çizildikten sonra alçıdan modelleri yapılmış ve ardından kalıp alma aşamasına geçilmiştir. Oluşturulan alçı kalıp parçaları rötuşlanarak iyice kurumaları için bir süre bekletilmiştir. Kalıplar iyice kuruduktan sonra talimatlara uygun şekilde hazırlanan döküm çamuru kullanılarak döküm tekniği ile üretim yapılmaya başlanmıştır.

Üretilen ilk örnekler rötuşlandıktan sonra bir - iki gün nemini koruyarak kurumaları sağlanmıştır. Deri sertliğine gelecek kadar kuruduğunda uygulanacak olan Kütahya dekorunun en iyi sonucu vermesi için Kütahya astarı ile astarlanmıştır. Çatlamadan

sağlıklı bir şekilde kurumaları için 5-6 gün süre ile rafta üstü kapalı olarak bekletilmişlerdir.

Sonrasında 980° de bisküvi pişirimi yapılmıştır. Bisküvi pişiriminden sonra 18. yüzyıla ait klasik desenlerden esinlenerek oluşturduğumuz desenler delinerek kömür yardımı ile formların üzerine aktarılmıştır. Daha sonra tahrirle çizilen ürünler çini boyaları ile renklendirilmiştir. Dekorlaması biten işler daldırma yöntemi ile sırlanmıştır. Daha sonra da 930° de sır pişirimi yapılmıştır.

Fotoğraf 2 a –b. Yumurta şeklindeki formun kalıp alma aşamaları görülmektedir.

Fotoğraf 3 a - b. Küre şeklindeki formun kalıp alma aşamaları görülmektedir.

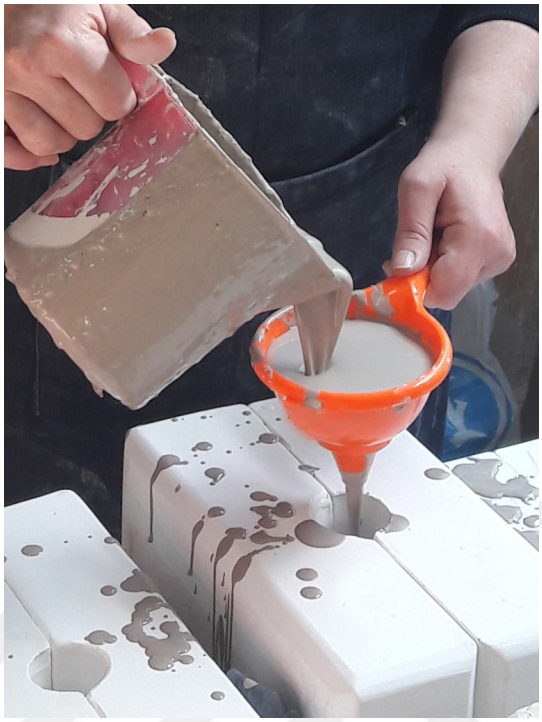

Fotoğraf 4. Kalıplara döküm aşaması.

Fotoğraf 5. a.İlk ürün kalıptan çıkmaya hazır.

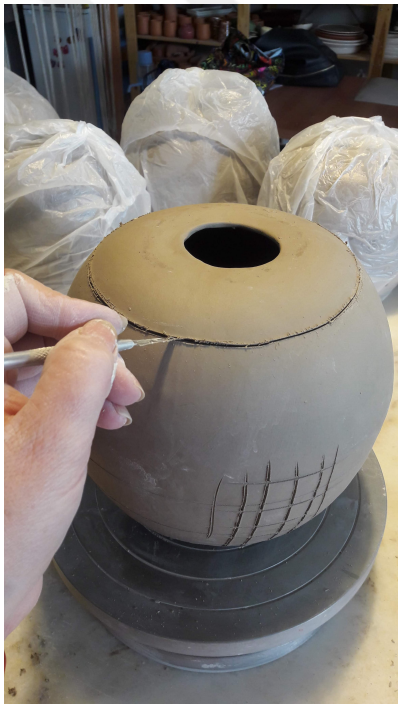

a. Rötuş ve şekil verme işlemi.

Fotoğraf 6. Kalıplardan çıkan ürünler rötuşlanarak ayak, kaide gibi parçalar eklenmiştir.

Fotoğraf 7. İşlemi biten parçaları deri sertliğine gelen kadar kurumaları için beklemeye alınmıştır.

Fotoğraf 8. Deri sertiğindeki ürünler Kütahya astarı ile astarlanmıştır.

Fotoğraf 9. Kuruyan ürünler fırına yerleştirilerek bisküvi pişirimi yapılmıştır

Fotoğraf 10. Desen oluşturma

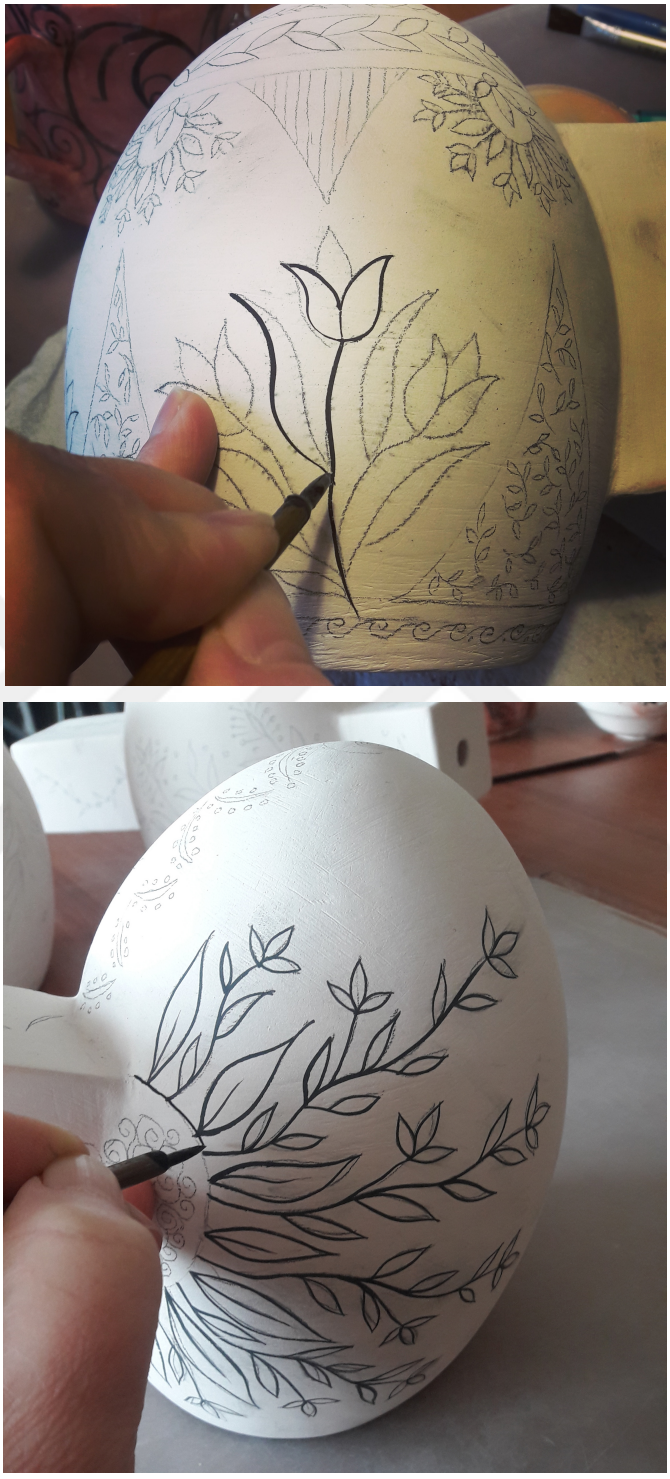

Fotoğraf 11 a - b. Bazen kömürle bazen de serbest çizim ile çizerek formun üzerine aktarılan desenlerin tahrirle çizilme aşaması.

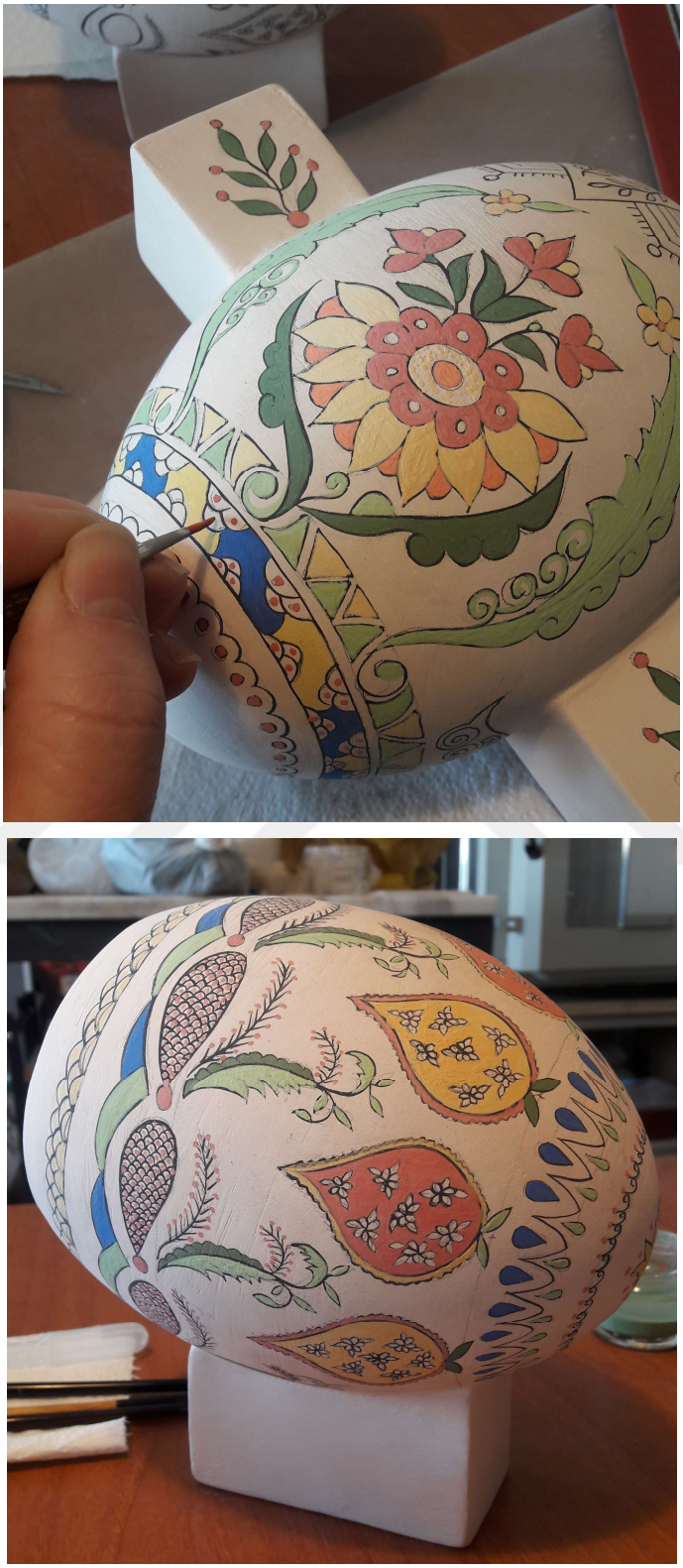

Fotoğraf 12 a - b. Çini boyaları ile renklendirme aşamaları

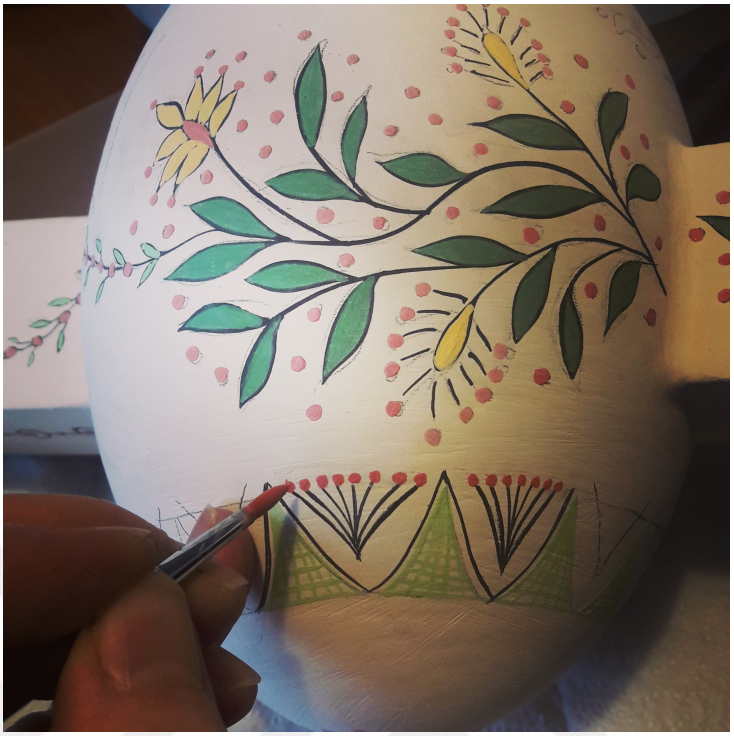

Fotoğraf 13 a - b. Renklendirmesi biten işler sırlanmaya hazır.

Fotoğraf 14 a - b. Ürünler daldırma yöntemi ile sırlanmıştır.

Fotoğraf 15. Ürünlerin 930 ° de sır pişirimi yapılmıştır.

3.2. Yeni Tasarım Önerileri

Fotoğraf 16. Tasarım 1: Küre formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 17. Tasarım 2: Küre formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 18. Tasarım 3: Küre formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 19. Tasarım 4: Küre formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 20. Tasarım 5: Yumurta formunda askı süsü tasarımı

.

Fotoğraf 21. Tasarım 6: Yumurta formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 22. Tasarım 7: Yumurta formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 23. Tasarım 8: Yumurta formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 24. Tasarım 9: Yumurta formunda askı süsü tasarımı

Fotoğraf 25. Tasarım 10: Yumurta formunda askı süsü tasarımı

3.3. Sunum Önerileri

Kandiller ilk zamanlarda aydınlatma işlevini yerine getirmiş olsalar da zaman içerisinde özellikle elektriğin bulunmasından sonra birer süs eşyası olarak kullanılmaya başlamışlardır. Bu sebeple tezimde geleneksel ögeler taşıyan ama aynı zamanda işlevi olan objeler üretmek amacıyla askı toplarını bir aydınlatma unsuru olarak tasarladım.

Fotoğraf 26. Tasarım 1'de yer alan küre formundaki askı süsünün masa üstü aydınlatma unsuru olarak kullanımı.

Fotoğraf 27. Tasarım 2'de yer alan küre formundaki askı süsünün masa üstü aydınlatma unsuru olarak kullanımı.

Fotoğraf 28. Tasarım 3'te yer alan küre formundaki askı süsünün duvar apliği olarak kullanımı.

Fotoğraf 29 a -b. Tasarım 4'de yer alan küre formundaki askı süsünün duvar apliği olarak kullanımı.

Fotoğraf 30 a -b. Tasarım 7 ve tasarım 10'da yer alan yumurta formundaki askı süsünün masa üstü aydınlatma elemanı olarak kullanımı.

Tasarım sürecini değerlendirecek olursak ortaya çıkan ürünler bir dönem Kütahya çinilerinin motif ve kompozisyon tarzına bir göndermedir. İncelediğim yüzlerce üründen aldığım ilhamla kendi özgün tasarımlarımı oluşturarak form ve desen ilişkisini doğru bir şekilde kurmaya çalıştım. Kütahya desenlerindeki her türlü kural ve kalıptan uzak rahatlık, serbest tasarımlara izin veren ince detaylar, birbirinden canlı renklerin bir arada kullanılabiliyor olması çok keyifli bir tasarım dönemi geçirmemi sağladı. Ortaya çıkan ürünlerin günümüz Kütahya çini anlayışına farklı bir bakış açısı kazandırmasını umuyorum.

SONUÇ

Kütahya çini sanatına baktığımızda 14. Yüzyıldan günümüze kadar değişen ve gelişen bir üretimden söz etmek mümkündür. Desenlerde daha çok yöre halkının gündelik yaşamından ilham alan serbest fırça dekorları yer alırken, form olarak da halkın gündelik ihtiyaçlarına göre şekillenen bir çeşitlik mevcuttur. Bu form çeşitliliği içerisinde önemli bir yeri olan cami askı toplarına baktığımızda ise çeşitli dinlere mensup toplulukların yaşadığı Kütahya'da bu objelerin farklı amaçlarla kullanıldığını görmekteyiz. Yumurta biçimli bu askı topları hem İslam dinine ait yapılarda hem de Ermeni ve Rum Ortodoks kiliselerinde sıkça kullanılan ögelerdir. Camilerde çok miktarda bulunan bu askı topları tavana asılır ve kandili taşıyan zincirin ortasına geçirilirdi. Böylece kemirgenlerin zincirden aşağı inip kandilin yağını içmesi önlenirdi. Kiliselerde kullanılan askı topları ise dekoratif birer obje olmalarının yanında Ermeni hacıların kiliseye armağan ettiği adak objeleridir. Üzerleri çoğunlukla serafim ve kerubin denilen melek figürleri ile süslenmiştir.

Bu çalışma kapsamında 16.yüzyıl ve 19.yüzyıllar arasında üretilmiş ve günümüzde dünyanın çeşitli müzelerinde, müzayede evlerinde ve özel koleksiyonlarda yer alan toplam 130 eser'e ulaşılmış ve bu örnekler üslup ve desen özellikleri açısından incelenmiştir. Kütahya'ya özgü üslupta üretilmiş olan bu örnekler özgün Kütahya çinilerinden form ve desen açısından da farklıdırlar. Dini yapılarda kandillerle birlikte kullanılmak üzere üretildikleri için tüm örnekler yumurta şeklinde veya üstten basık küre formundadır. Üzerlerinde de yine kullanım amacına uygun olarak dini motifler, melek, kerubin ve haç figürleri yer almaktadır. Çeşitli boylarda üretilen yumurta şeklindeki haç ve melek figürlü askı süsleri genellikle yeşil, sarı, koyu kırmızı, mangan moru ve siyah renk kullanılarak dekorlanmıştır. Ancak az sayıda olmakla beraber madalyonlar, kuş, çiçek ve haç motifli örnekler de bulunmaktadır.

Sanatsal değeri olan bu objeler günümüzde yurtiçi ve yurtdışındaki birçok müze ve özel koleksiyonda sergilenmektedir. Kütahya'ya özgü üslupta üretilmiş örnekler açısından incelediğimizde ülkemizde çok fazla örnek olmadığını görürüz. Dönemin en iyi örnekleri dünyanın çeşitli ülkelerindeki müze ve koleksiyonlarda yer almaktadır. Avrupa müzelerinde ve özel koleksiyonlarda bulunan çinilerin taranması, gün yüzüne

çıkmamış örneklerin tanıtılması ve kayıt altına alınabilmesi Kütahya çiniciliğiyle ilgili değerlendirmeler açısından büyük önem taşımaktadır. Eserlerin belgelenip, arşivlenerek gelecek nesillere aktarılması bu çalışmanın amaçları arasındadır. Bu çalışma daha sonra yapılacak araştırmalara ışık tutabilir ve kültürel mirasımıza dikkat çekerek Kültür Bakanlığı'mızın da desteği ile bu eserlerin yeniden ülkemize kazandırılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

ASLANAPA, Oktay (1949). ***Osmanlı Devrinde Kütahya Çinileri*****,** İstanbul.

ATASOY, Nuran - RABY, Julian (1989). ***İznik*****,** Londra.

BİLGİ, Hülya (2009). ***Ateşin Oyunu*****,** Sadberk Hanım Müzesi ve Ömer M. Koç Koleksiyonlarından İznik Çini ve Seramikleri, İstanbul, Vehbi Koç Vakfı Yayını

BİLGİ, Hülya (2005) ***Kütahya Çini ve Seramikleri****,* Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, İstanbul, Pera Müzesi Yayını

BİLGİ, Hülya - VERMEERSCH, İdil Zanbak (2018) ***Kütahya,*** Sadberk Hanım Müzesi Kütahya Çini ve Seramik Koleksiyonu, Sadberk Hanım Müzesi Yayını

CROWE, Yolande (2011) ***Kütahya Seramikleri ve Uluslararası Ermeni Ticaret Ağları***: s. 3.

DENNY, Walter B. (2004) ***İznik*****.** Londra. Thames & Hudson Yayınevi

GÖK, Sevinç (2015) ***Kütahya Çini ve Seramikleri 2*** Suna ve İnan Kıraç Vakfı Kütahya Çini ve Seramikleri Koleksiyon, İstanbul, Pera Müzesi Yayını Kataloğu

KÜRKMAN, Garo (2005) ***Toprak, Ateş, Sır****:* Tarihsel Gelişimi, Atölyeleri ve Ustalarıyla Kütahya Çini ve Seramikleri, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Yayını, İstanbul

SOUSTİEL, Loure (2000) Suna ve İnan Kıraç ve Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonlarından ***Osmanlı Seramiklerinin Görkemi,*** XVI. – XIX. Yüzyıl, İstanbul, Vehbi Koç Vakfı Yayını

TENGİZ, K. Gökhan (2012) ***İstanbul Çinili Köşk Müzesi Teşhirinde Bulunan Kütahya Kullanım Çinileri Ve Çanakkale Seramiklerinin Kataloglanması,*** Yüksek Lisans Tezi, Danışman Doç. Vedat Kacar, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı

YETKİN, Şerare (1986) ***Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi****,* İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi: s. 26, 207, 208.

TERİMLER

GÜLABDAN; Gülsuyu serpmek için kullanılan, camdan ya da metalden yapılmış, armut biçimli ve ağzı emzikli küçük kap.

KALEMDANLIK; (Arapça kalem ve Farsça -dan ekiyle kalem-dan) Kalem konan kutu, kalem mahfazası, kalemlik: Hattatların kamış kalemlerini ve kalemtıraşların koydukları kalemdanlar muhtelif şekil ve eb'atta değişik malzeme ile yapılır ve büyük bir sanat eseri özeni ile işlenirdi; yuvarlak olanlarına da kubur denirdi. *(http://www.lugatim.com/s/kalemdan)*

DALDIRMA; Kütahya'da üretilen düz ağızlı fıçı biçiminde gövdeli ve tek kulplu fincanlara verilen yöresel isim.

BEZEK; Bir eseri süslemeye yarayan motiflerin her biri.

SERAFİN: (Serafin / Seraphim / Seraphin) İncil'de adı geçen 3 çift kanatlı bir göksel varlıktır. İncil'de, İsa'nın onları altı kanatlı varlıklar olarak gördüğü yazılıdır. Koruyucu Melekler sınıfında yer alır. Ortaçağ Hıristiyanlık melek biliminde Seraphim'in Tanrı'nın Tahtını korumakla görevli melek olarak zikredilmiştir. Tanrı'nın sevgisi ile yandıkları için "yanan melekler" şeklinde de tasvir edilirler. Genellikle çocuk yüzlü ve altı kanatlı olarak resmedilirler. Dinler tarihiyle ilgili etimolojik sözlüklerde Asurca'da šarâpu, Ârâmîce'de sref kelimeleriyle karşılandığı kaydedilen serâfîm kelimesinin İbrânîce'de "yok etmek, yakıp yıkmak, tasfiye etmek" gibi mânalar taşıyan bir kökle bağlantılı olan serâf kelimesinin çoğulu olduğu kaydedilir. İslam İlahiyatına göre dört büyük melek arasında yer alan ve kıyameti billdirmekle görevli melek olan İsrâfil'in de serâfîm kelimesinden türetildiği belirtilmektedir. *(https://www.arkeolojikhaber.com/haber-serafim-serafin-18392)*

KERUBİN: Tekvin kitabında Cennet bahçesini korumakla görevlendirilmiş, insan, hayvan veya kuşbaşlı ve kanatlı olarak tasvir edilen tabiat üstü yaratıklar kerubimlerdir. Kerubim, İbranice'de "Kerub" sözcüğünün çoğuludur. Kerubim, Tanrı'nın kolcu görevine atadığı göksel varlıklardır. Cennet bahçesinde "hayat ağacının yolunu korumak için" Tanrı'nın onları koyduğunu okuruz. Kerubim, Asur dilinden İbraniceye geçmiştir. Anlamı yakın olanlardır ve Ahit Sandığını korumak için iki Kerubim görevlendirilmiştir. Kerub'u birkaç şekilde hayal etmek mümkündür. Dolayısıyla, Kerub bazen kanatlı bir insan, Kerub kanatlı bir aslan, bazen Kerub bir kartal veya kanatlı bir boğa olarak tasvir edilir. Bazı durumlarda kartalın basit bir dünyevi canlı olmadığını göstermek için iki çift kanadı olur. Özet tanımla değişik öğelerin bir araya

getirilmesiyle oluşturulan eşik bekçisidir Kerub. Asurlular saraylarının kapılarını, insan başlı, aslan kuyruklu, kanatlı boğalarla süslerlerdi. Mezopotamya kökenli olan Kerubilerin, birçok kutsal kitapta sözleri geçer. Yaratılışta Adem ile Havva'nın kovuldukları Cennet'in kapısı önünde iki Kerubi nöbet tutar, Tabernaculum ve Süleyman Tapınağı betimlemesinde Kerubiler, Kutsal Sandık üzerine ya da yanına yerleştirilmiş iki altın heykeldir. İslamda Azrail, Mikail, Cebrail ve İsrafil veya Allah'tan çok korkan göksel varlıklar Kerubidir. (*https://suleymanustun.com/seraphim-kerubim)*

ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad: Ayşe AKAL

Yabancı Dil: İngilizce, Çince

Eğitim:

Ön Lisans:

Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Halkla İlişkiler B.(Eskişehir - 2006)

Lisans:

Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, İşletme Bölümü (Eskişehir – 2009)

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü, Eski Çini Onarımları (İzmir – 2018)